

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra bohemistiky

Lexikální znalost slovenštiny u studentů bohemistiky FF UP

Lexical knowledge of Slovak language by students of Czech studies FF UP

Bakalářská diplomová práce

Michal Čermák

Česká filologie se zaměřením na editorskou práci ve sdělovacích prostředcích

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D.

Olomouc 2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 8. 8. 2013

Podpis:

Děkuji PhDr. Ondřeji Bláhovi PhD., za vedení této práce, za cenné rady a za čas, který mi věnoval. Děkuji Mgr. Vladislavě Závrské za odbornou konzultaci při zpracování praktické části. Také děkuji všem respondentům, bez kterých by tato práce nemohla být realizována.

OBSAH

| | |
|-----------|---|
| Úvod..... | 6 |
|-----------|---|

I Teoretická část

| | |
|---|----|
| 1 Československé jazykové vztahy..... | 8 |
| 1.1 Postavení češtiny a slovenštiny před vznikem ČSR..... | 8 |
| 1.2 Jazyková situace v letech 1918–1992..... | 8 |
| 1.3 Kontaktné jazykové jevy..... | 10 |
| 1.4 Jazykové a kulturní vztahy po rozdělení ČSFR..... | 11 |
| 1.5 Diglosie, bilingvismus, pasivní bilingvismus..... | 12 |
| 1.6 Hlavní shodné znaky češtiny a slovenštiny..... | 13 |
| 1.7 Odlišnosti češtiny a slovenštiny..... | 14 |
| 1.8 Vybrané bohemismy ve slovenštině..... | 16 |
| 1.9 Vybrané slovakismy v češtině..... | 17 |

II Praktická část

| | |
|--|----|
| 1 Uvedení do problematiky..... | 19 |
| 2 Metodologie šetření..... | 19 |
| 2.1 Design výzkumu..... | 21 |
| 2.1.1 Cíle výzkumného šetření..... | 21 |
| 2.1.2 Hypotézy..... | 22 |
| 2.1.3 Časový harmonogram výzkumného šetření..... | 24 |
| 3 Analýza a interpretace výzkumného šetření..... | 25 |
| 3.1 návratnost dotazníků..... | 25 |
| 3.2 Analýza a interpretace výzkumného šetření..... | 26 |

| | |
|--|----|
| 3.2.1 Úvodní strana dotazníku..... | 26 |
| 3.2.2 Výsledky dotazníku..... | 29 |
| 3.3 Verifikace hypotéz | 35 |
| 3.4 Shrnutí dotazníkového šetření..... | 42 |
| Závěr..... | 45 |
| Anotace..... | 47 |
| Seznam použité literatury..... | 49 |
| Seznam příloh..... | 52 |

ÚVOD

Téma pro svou bakalářskou práci jsem si zvolil na základě velmi kladného vztahu ke slovenštině a Slovensku obecně. Jedním z dalších hlavních faktorů pro výběr tohoto tématu bylo také zjištění, na jaké úrovni ovládá slovenštinu generace narozená těsně před nebo už po rozdělení Československa. V České republice stále žije více než 147 000 obyvatel hlásících se ke slovenské národnosti, z čehož vyplývá, že je to nejpočetnější skupina cizinců žijících na území ČR.¹ Mnoho Čechů má své příbuzné na Slovensku a často tuto zemi navštěvuje.

Češtinu a slovenštinu pojí velmi úzký vztah. Více než sedmdesátiletá společná historie Československa znamenala, že tyto jazyky se vzájemně prolínaly, a umožnily tak bezproblémovou komunikaci Čechů a Slováků. Tento jev však po rozpadu společného státu začíná slábnout. Zřetelně to lze pozorovat u mladší generace, která slovenštině přestává rozumět.²

Hlavním cílem práce je analyzovat a vyhodnotit stav lexikální znalosti slovenštiny u studentů bohemistiky FF UP v Olomouci. Za výzkumnou metodu bylo zvoleno kvantitativní šetření s využitím dotazníku, který byl distribuován studentům bohemistiky FF UP v Olomouci.

Práce je rozdělena na dvě části. První část je částí teoretickou. Věnuje se např. vzájemným vztahům českého a slovenského jazyka, míře přebírání výrazů z jednoho jazyka do druhého a česko-slovenským kontaktním jevům. Také jsou vysvětleny pojmy jako diglosie, bilingvismus, pasivní bilingvismus. Jsou uvedeny vybrané odlišnosti a podobnosti češtiny a slovenštiny a některé vybrané bohemismy ve slovenštině a slovakismy v češtině. Praktická část je rozdělena do podkapitol zahrnujících metodologii šetření, design výzkumu, analýzu a interpretaci shromážděných dat. Byly stanoveny dílčí cíle, které se zaměřovaly na souvislosti mezi úrovní lexikální znalosti slovenštiny a krajevou příslušností respondentů a jejich rodinnými či přátelskými vazbami ke Slovensku. K dílčím cílům byly formulovány výzkumné hypotézy. Praktickou část uzavírá shrnutí získaných dat.

Jsem si vědom toho, že každé dotazníkové šetření vede k určitému zjednodušení, uvedené výsledky však mohou posloužit dalším účelům zkoumání.

¹ Sčítání lidu v ČR z roku 2011.

² Např. publikace: NÁBĚLKOVÁ, M.: *Slovenčina a čeština v kontakte. Pokračovanie príbehu*. Veda, Bratislava - Praha 2008. ISBN 978-80-224-1060-1

Nedílnou součástí bakalářské práce jsou přílohy: dotazník, tabulky s výsledky jednotlivých částí dotazníku.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Česko-slovenské jazykové vztahy

Čeština i slovenština patří mezi západoslovanské jazyky. Jsou však spolu spojeny mnohem více než kterékoliv jiné slovanské jazyky. Mezi 500 nejfrekventovanějšími lexémy v obou jazycích je jich 46 % zcela shodných, 30,8 % částečně shodných a pouze 23,2 % úplně odlišných. (Musilová, Dobrotová, 2012, s. 40) Více než sedm dekad koexistovaly tyto dva jazyky vedle sebe jako rovnocenné varianty. „Slovenština a čeština byly tzv. jazykovým zákonem z 29. 2. 1920 vyhlášeny za úřední jazyky na celém území ČSR, čímž byl položen základ jazykového dualismu, který trval po celou dobu existence Československa; zajímavostí je, že na Slovensku byl česko-slovenský dualismus formálně zrušen jazykovým zákonem z roku 1996.“ (Čapka, 200, s. 12)

1.1 Postavení češtiny a slovenštiny před vznikem ČSR

Před rokem 1918 se oba jazyky vyvíjely v odlišných jazykově politických podmínkách národnostně smíšeného Rakouska-Uherska. České země spadaly pod rakouskou část, dnešní slovenské území pod Uhry. (Musilová, Dobrotová, 2012, s. 36) „I když v Rakousku byla oficiálním jazykem němčina, mohla se čeština vedle ní rozvíjet bez větších omezení: vycházely české knihy a čeština byla také v Čechách a na Moravě jazykem vyučovacím na všech stupních škol. Naproti tomu slovenština byla v severním Uhersku realizována především v mluvené podobě, v rámci soukromé komunikace: oficiálním jazykem byla maďarština a latina.“ (Musilová, Dobrotová, 2012, s. 36) Vzhledem k těmto skutečnostem se při vytvoření nového státu nacházely tyto jazyky v odlišných výchozích pozicích.

1.2 Jazyková situace v letech 1918–1992

Jak tomu bývá při každém vzniku nového státu, tak i Československo zažívalo v počátcích krušné časy. Mezi Českem a Slovenskem byly značné rozdíly; kulturní oblast nevyjímaje. I proto došlo ve 20. letech 20. století k odchodu značného množství českých úředníků a učitelů na Slovensko. Většina Slováků to přijímala jako výraznou pomoc. Díky tomu docházelo k prolínání obou jazyků a k posilování vzájemného porozumění. Zejména z češtiny do slovenštiny začaly pronikat mnohá slova, výrazy i odborné termíny. Zpočátku také na slovenské divadelní scéně bylo k vidění více her v češtině, nežli ve slovenštině. (Čapka, 2000, s. 15) „Jak u Slováků, tak i u Čechů

působících na Slovensku, se zachovávalo povědomí o vzájemné odlišnosti, a to přes blízkou příbuznost obou jazyků. Ostatně mnoho Čechů, kteří nastoupili do různých funkcí na Slovensku, osvojilo si postupem doby slovenštinu a začalo ji užívat ve styku se svými slovenskými spolupracovníky a žáky.“ (Jelínek, 1998, s. 34) I přes právní rovnost obou jazyků, panovala v česko-slovenském jazykovém poměru jistá nerovnováha ve prospěch češtiny. „Bylo to způsobeno jednak tím, že centrum (hlavní město) nového státu leželo na českém etnickém území, a kromě toho český živel byl početně silnější a čeština měla již vypracovanou odbornou terminologii.“ (Rychlík, 2012, s. 92–93) Samozřejmě to bylo ovlivněno i historickým vývojem obou jazyků. (viz kap. 1.1) Během dvacetiletého období (1918–1938) byla jazyková politika založená na koncepci čechoslovakismu – koncepci jednotného československého národa a jazyka se dvěma variantami. Během druhé světové války došlo k přerušení přímého kontaktu češtiny se slovenštinou. (Musilová, Dobrotová, 2012, s. 38)

Mezinárodní smlouvy „v jazyce československém“ byly psány vždy v češtině. První mezinárodní smlouva ve slovenštině se objevila až na podzim roku 1938. (Rychlík, 2012, s. 94) Zajímavé je také postavení dětí českých úředníků, kteří odešli na Slovensko ve 20. letech. „Dá se předpokládat, že při neexistenci českých škol by se děti českých úředníků na Slovensku postupně zcela slovakizovaly. K tomu ovšem nedošlo pro jejich nucený odchod ze Slovenska v roce 1939.“ (Rychlík, 2012, s. 95)

Ve 30. a 40. letech probíhalo na Slovensku značné puristické úsilí vůči bohemismům. Především po zřízení Slovenského štátu byl tento boj jedním z hlavních úkolů kultury spisovné slovenštiny. Jazykový purismus je nesporným projevem nacionalismu. Jde o prokázání čistoty národního spisovného jazyka, který má pro národ funkci reprezentativní. „Eliminováním výpůjček z cizích jazyků a také prostředků vzniklých pod cizím vlivem se předstírá, že purifikovaný jazyk je plně soběstačný.“ (Jelínek, 1998, s. 37)

Po 2. světové válce se intenzita nepřímých kontaktů mezi oběma jazyky prohlubovala zejména díky technickému pokroku v oblasti masmédií. Dvojazyčné vysílání programově podporovalo perceptivní bilingvismus Čechů a Slováků. Dvojazyčnost se uplatňovala v zábavných, sportovních i publicistických pořadech, ve kterých se střídali čeští a slovenští moderátoři. Dalším zdrojem kontaktů bylo vzájemné přebírání divadelních her, filmů a televizních relací. (Musilová, Dobrotová, 2012, s. 38)

V 50. a 60. letech byla situace opačná než v letech třicátých a čtyřicátých. Vlivem autoritativního komunistického režimu nastalo umělé, násilné přibližování češtiny

a slovenštiny. „Úplné vyváženosti mezi češtinou a slovenštinou ve státní a veřejné správě bylo dosaženo až po roce 1945, resp. po vzniku federace v roce 1968.“ (Rychlík, 2012, s. 96)

V 70. letech se politické zasahování projevovalo ve skryté formě, zvláště na území Slovenska. „Například politici nezakazovali slovenským jazykovedcom skúmať vzťah slovenčiny a češtiny, ale výsledky tohto výskumu mohli byť publikované len v odborných časopisoch, ich popularizácia v širšej verejnosti bola sťažená. V praktickej činnosti zameranej na jazykovú kultúru sa celé roky nsmelo povedať, že istý výraz nie je slovenský, ale český. Pôsobil tu strach z možného obvinenia z tzv. slovenského nacionalizmu.“ (Buzássyová, 1995, s. 165)

Navzdory všemožným překážkám se lingvistům podařilo dosáhnout obdivuhodných výsledků. Zejména při charakteristice jazykové situace v ČSFR, poznání specifčnosti česko-slovenské dvojjazyčnosti ve srovnání s klasickým bilingvismem. Nespornou výhodou česko-slovenské dvojjazyčnosti je, že každý účastník komunikace se vyjadřuje svým jazykem, přičemž si navzájem rozumějí. (Buzássyová, 1995, s. 165–166)

1.3 Kontaktné jazykové jevy

„Kontaktné jazykové jevy jsou výsledkem interference jazykových systémů, které se vyvíjejí v přirozeném kontaktu. Lze je charakterizovat jako jistou konfiguraci jazykových a mimojazykových činitelů.“ (Musilová, Sokolová, 2004, s. 133) Patří mezi ně jazyková struktura, národně reprezentativní funkce, stylistická funkce, kulturně-historický faktor a faktor psychologický. V případě česko-slovenského kontaktu lze chápat kontaktné jevy jako nadřazený pojem, který zahrnuje i jevy nemající status kontaktného synonyma, kontaktné varianty, kontaktná synonyma a česká citátová slova obsažená ve slovenském textu. (Buzássyová, 1995, s. 167) Kontaktné varianty mají ve vývoji i ve fungování slovenštiny v komunikaci negativní i pozitivní aspekty. „Negativnou stránkou je stieranie hraníc medzi dvoma blízkými jazykmi, v dôsledku pôsobenia češtiny (ako jazyka v silnejšom postavení) vytlačanie pôvodných domácich (slovenských) gramatických väzieb, lexém, frazém apod. „agresívnejšími“ inovačnými kontaktnými prostriedkami. Na druhej strane je pozitívne, že kontaktné varianty prispievajú k sémantickej a štylistickej diferenciacii a sú schopné splňať aj niektoré komunikačno-pragmatické funkcie.“ (Buzássyová, 1995, s. 169) Kontaktné jevy mohou být interlingvální – mezi spisovnými jazyky, a intraligvální – mezi útvary jednoho národního jazyka. (Jedlička, 1974, s. 86–87) Historický vývoj obou jazyků i společenský vývoj

v době společného státu vytvořil předpoklady k tomu, aby vzniklo více kontaktních jevů ve slovenštině.

Jevem, který nepatří mezi kontaktní varianty a kontaktní synonyma, ale bezpochyby je důsledkem kontaktu slovenštiny a češtiny, je citátové používání českých výrazů, vět atd. ve slovenských textech a naopak slovenských slovních spojení v českých komunikátech. V období společného státu se tento jev vyskytoval spíše sporadicky. Zvýšená frekvence se projevila po pádu komunismu, tedy po roce 1989. Stal se charakteristickým zejména v oblasti publicistiky. Svědčí o schopnosti komunikátora i příjemce komunikátu přepínat z jednoho jazyka do druhého. Jde o citátové používání výrazů v různých funkcích a významech: ironie, zvýšení expresivity, uvádění známých výroků politiků apod. (Buzássyová, 1995, s. 179)

1.4 Jazykové a kulturní vztahy po roce 1993

Podle dobového tisku byl názor na rozdělení federace značně rozpačitý. Na podzim roku 1993 tuto skutečnost hodnotilo pozitivně pouze 40 % Čechů a 30 % Slováků. (Musilová, Dobrotová, 2012, s. 42) Kontakt češtiny a slovenštiny po roce 1993 však nepochybně nezaniká. Situace se ovšem značně změnila. Kultury obou států, které se více než 70 let vzájemně proplétaly, vyrovnávaly, podněcovaly, obohacovaly, což bylo oběma stranám prospěšné, se začaly vzdalovat. Mírně se začíná projevovat i bariéra jazyková. V České republice například vzniká pocit, že je potřebné dabovat některé slovenské pořady do češtiny, naproti tomu na slovenských televizních stanicích je možné zhlédnout velké množství seriálů, filmů v češtině. (Ondrejovič, 2005, s. 246) Ovšem i na Slovensku se projevilo jazykové vzdalování. Je spojeno se vznikem *Zákona o štátnom jazyku Slovenskej republiky* v roce 1995, podle něhož musí být dabována či opatřena titulky veškerá převzatá umělecká tvorba (tedy i česká) – zejména ta, která je určena dětem do 12 let. Dokonce jsou dnes opatřeny překladovými titulky i reklamy, ve kterých se vyskytují repliky v češtině. „Do r. 1993 bylo pro Čechy a Slováky pasivní porozumění „druhému“ jazyku samozřejmostí vypěstovanou každodenním kontaktem s dvojjazyčným prostředím, programově podporovaným masmédií a také školními osnovami. Politické rozhodnutí rozdělit ČSFR na dva samostatné státy však posílilo divergentní vývoj dvou geneticky nejbližších slovanských jazyků.“ (Musilová, 2003, s. 223) Na českých vysokých školách studuje více než 20 000 slovenských studentů, naopak počty českých studentů na Slovensku se pohybují v řádu stovek. Tento fakt samozřejmě může ovlivňovat úroveň a prestiž českých a slovenských vysokých škol, ovšem touto problematikou se zabývá

nemíním. Spíše bych chtěl poukázat na fakt, že Češi mají se slovenštinou větší problémy, než mají Slováci s češtinou. Podle statistické analýzy z roku 1998 bylo zjištěno, že: „mladí Slováci (15–25 let) vykazují o 17 % vyšší úroveň pasivního bilingvismu ve vztahu k češtině než Češi ke slovenštině.“ (Musilová, 1995, s. 95–96) I nyní má čeština na Slovensku privilegované postavení „všeobecně srozumitelného jazyka“. K tomu také přispívá odlišná distribuce českého tisku na Slovensku a slovenského v Česku. Zatímco na Slovensku jsou běžně k dostání české noviny, v České republice slovenská periodika takřka nenalezneme. Vřelý vztah panuje mezi Čechy a Slováky v kulturní a sportovní oblasti. To platí především pro starší a střední generaci. U mladší generace má vliv na kontakt s druhým jazykem zejména populární hudba. „Dnešní generace už opětně vnímají Slovensko jako zemi cizí, začínají se projevovat i jazykové bariéry navzdory faktu blízkosti, porozumění mluvené slovenštině, slovenským textům se zhoršuje i přes to, že obyvatelstvo je zčásti promíšeno. Styk se Slovenskem se stále více stává standardním stykem s cizí zemí.“ (Linhartová, 1998, s. 110) Česko-slovenské vztahy prošly různými etapami vývoje a vzhledem k přirozené jazykové i kulturní blízkosti není příliš pravděpodobné, že by došlo k takovému odcizení, které by vedlo k zásadnímu narušení vzájemné komunikace.

1.5 Diglosie, bilingvismus, pasivní bilingvismus

Jako první použil termín *diglosie* Ch. A. Ferguson (1959). Označoval tak situaci, při níž „užívají někteří mluvčí v závislosti na různých okolnostech dvě či více variet téhož jazyka.“ V této souvislosti také rozlišil vysokou formu (superponovaná varieta) a nízkou formu (místní dialekty). Podle J. Fishmana (1967) by bylo vhodné označit jako *diglosii* i takové situace, při kterých mluvčí používá výrazy z více jazyků, přičemž bezpečně přepíná z jednoho kódu do druhého. Podle Horeckého (1995) jde o *diglosii*, resp. o *diglosní komunikaci*, když „niektorý účastník komunikácie vo svojich komunikátoch, textoch popri základnom kóde využíva aj niektoré prvky iného kódu, teda ak sa v textoch na pozadí napr. rodného jazyka vyskytujú, prirodzene s istou motiváciou, aj prvky iného jazyka.“ (Horecký, 1995, s. 184) Proto také nepokládá za *diglosii komunikaci*, při které se izolovaně, nemotivovaně používají citátové výrazy. V případě specifické česko-slovenské *diglosní komunikace* lze rozlišit dva základní postupy. V prvním se na pozadí slovenského kódu střídají slovenské a české repliky, v druhém se ve slovenském textu citují výrazy nebo celé texty v češtině. (Horecký, 1995, s. 184)

Bilingvismus je chápán jako: „schopnost užívat dva jazyky, popř. více jazyků“ (Nekvapil, 2002, s. 53), případně jako „jazyková dvojjazyčnost, tj. dokonalé užívání dvou jazyků, zpravidla mateřského jazyka a jazyka cizího, takže cizí jazyk může za určitých okolností rovnocenně nahradit jazyk mateřský.“ (Klimeš, 1998, s. 65) Na bilingvismus lze nahlížet z pohledu dvou pomezních jazykovědných disciplín – psycholingvistiky a sociolingvistiky. „Bilingvismus v psycholingvistice znamená střídavé používání dvou jazyků u jediného mluvčího. V sociolingvistice jde naproti tomu o bilingvismus sociální, tedy o dvojjazyčnost celých skupin společnosti nebo v krajním případě celého jazykového společenství.“ (Černý, 1996, s. 396)

Ve slovenské jazykovědě se ujal termín *dvojjazykovosť* (v kontrastu k dvojjazyčnosti, tj. bilingvistu), „a to pro pojmenování jednoho typu společenského bilingvistu – praxe užívání dvou tzv. blízkce příbuzných jazyků v jedné společnosti, přičemž komunikující osoby užívají své jazyky a navzájem si rozumějí. Jejich schopnost rozumět druhému jazyku bez toho, aby jím mluvili, se u nás pojmenovává jako pasivní, receptivní neboli nověji percepční bilingvismus.“ (Sloboda, 2004, s. 208) I z tohoto důvodu nevznikla slovakistika v Česku a bohemistika na Slovensku. Tyto obory se začaly vytvářet až po rozpadu federace. (Musilová, Dobrotová, 2012, s. 40)

1.6 Hlavní shodné znaky slovenštiny a češtiny

V této podkapitole jsou zmíněny některé z hlavních shodných znaků češtiny a slovenštiny, kterými se tyto dva jazyky liší od dalších slovanských jazyků:

- 1.) Oba jazyky mají pevný výdechový přízvuk. V srbocharvátštině a slovinštině je přízvuk melodický pohyblivý. V dalších slovanských jazycích např. v ruštině, běloruštině, ukrajinštině a bulharštině je přízvuk pohyblivý výdechový. Polština má sice pevný přízvuk, ten je ovšem kladem na penultimu.
- 2.) Čeština a slovenština má, na rozdíl od všech slovanských jazyků, významotvorný protiklad dlouhých a krátkých samohlásek.
- 3.) Někdejší nosové samohlásky *ę* a *o* byly v obou jazycích, podobně jako v jiných slovanských jazycích s výjimkou polštiny, nahrazeny samohláskami ústními.
- 4.) Stejně jako v jazycích jihoslovanských a na rozdíl od polštiny a jazyků východoslovanských splynulo v češtině a slovenštině dřívější *i* a *y* ve výslovnosti v *i*.

5.) Na rozdíl od většiny ostatních slovanských jazyků (s jistou výjimkou srbocharvátštiny a slovinštiny) existuje v slovenštině i češtině slabikotvorné *l*, *r*.

6.) Ve většině slovanských jazyků zůstalo zachováno obecně slovanské *g*. V češtině a slovenštině proběhla změna $g \rightarrow h$.

7.) V obou jazycích jsou v mnohem větší míře než v jiných slovanských jazycích rozvinuta přídavná jména přivlastňovací typu *bratrův*, *matčín*, sl. *bratov*, *matkin*.

8.) Stejně jako v jazycích východoslovanských se vyvinulo v češtině i slovenštině opisné futurum typu *budu psát*. (Bělič, 1964, 6–8)

1.7 Odlišnosti češtiny a slovenštiny

Co se týče foneticko-fonologického systému současné spisovné slovenštiny, je složitější a konzervativnější než ten český (např. neprovedením přehlásek, diftongizací *y* a *ú*, neprovedením monoftongizace diftongů *ie* a *uo*, úžením apod.). Podsystem krátkých vokálů má oproti češtině navíc hlásku *ä*, která je ve spisovné slovenštině zachovaná jen v krátkých slabikách po retnicích. U této hlásky je i ve spisovných projevech dovolena výslovnost [e], někdy také [a]. Oproti češtině má slovenština navíc i stoupavé diftongy *ie*, *uo*, *iu*, *ia*. Klesavé diftongy se ve slovenštině neuplatňují. „Vokální kvantita má sice fonologickou distinktivní platnost, je však neutralizovatelná tzv. rytmickým krácením, jemuž (až na několik výjimek) podléhá druhá ze dvou po sobě následujících dlouhých slabik v rámci jednoho slova, např. *volám* x *hádám*, *nový* x *krásny*.“ (Vykypělová, 2002, s. 408)

V systému konsonantů chybí ve slovenštině hlásky *ř*; oproti češtině má navíc měkké *l* a fonémy *dz*, *dž*. Měkké *l* se může vyskytovat v pozici před souhláskou (*velký*) a před samohláskami zadními (*lavica*) – v obou těchto případech se v grafice označuje háčkem. Také se může objevovat v pozici před předními samohláskami, kde se měkkost do grafiky nepromítá (*ale*, *len* – realizováno ortoepicky [a^he], [l^hen]). Výslovnost měkkého *l* ve skupinách *le*, *li*, kodifikovaná v příručce *Pravidlá slovenskej výslovnosti*, naráží na odpor i u slovenských jazykovědců, upozorňujících na to, že jazyková kultura není jen spisovná výslovnost a že spisovná výslovnost není jen zachování výslovnostního rozdílu mezi *l* a *l'*. (tamtéž, s. 408) Od češtiny je ve slovenštině také odlišná výslovnost hlásky *u* jako neslabičného [u] v pozici uprostřed slova před souhláskou a na konci slova (např. *pravda*, *krv*). Pouze před hláskami *m* a *n* se hodnotí jako ortoepická i varianta s [v]:

[sláuni] i [slávni]. K znělostní asimilaci konsonantů dochází ve slovenštině, na rozdíl od češtiny, i před jedinečnými hláskami (*j, r, l, m, n, ň, v*), pouze ve spojení neslabičné předložky s osobním zájmenem nedochází ke znělostní asimilaci předložky (*k nám* [knám]); neznělá souhláska se mění ve znělou i před samohláskou (*ku kostelu* [gukostelu]).

Pravopisný princip slovenštiny je založen na fonologickém principu, uplatňuje se i princip fonetický (psaní předpon *s-* a *z-*: před následující neznělou souhláskou se píše *s-*, před následující znělou a před vokálem se píše *z-* / *zo-*, princip etymologický (rozlišování grafému *i – y*), princip morfologický (*med* – realizované [met]) a princip slabičný (*di* [d'i], *ti* [t'i], *ni* [ňi]). (Vykypělová, 2002, s. 408) Odlišně od češtiny se zaznamenávají v grafice slabiky [d'e], [t'e], [ňe] *de, te, ne*; ne každá slabika *de, te, ne* – a také *di, ti, ni* – se ovšem vyslovuje s hláskami [d'], [t'], [ň], předcházející konsonant například neměkčí *í/i* v koncovce nominativu plurálu maskulin.

Po stránce morfologické je slovenština mnohdy progresivnější než čeština. Například v rámci deklinace často působí meziparadigmatická analogie – dativ a lokál ženského a středního rodu podle *a*-kmenů (*mestám, mestách*), lokál plurálu maskulin s jedinou koncovkou *-och* (v češtině *-ech, -ích, -ách*) a také společná koncovka instrumentálu plurálu pro všechny rody *-ami*. Ve slovenštině se nezachoval (až na relikt) vokál a zcela je rozložena jmenná adjektivní deklinace, původní jmenné tvary u posesivních adjektiv jsou omezeny na minimum, nezachoval se tvar *s*-ového participia (s výjimkou jeho adjektivizované podoby, jež je záležitostí jen knižního jazyka; *zavolavší*) a *nt*-ové participium zachovalo jediný tvar (*idúc*), užívaný pro všechny rody v obou číslech. Většina těchto rysů je vysvětlitelná pozdní kodifikací spisovné slovenštiny, která vycházela do značné míry ze stavu nářečních, tedy živých, tradic „spisovnosti“ nekonzervovaných útvarů. (Vykypělová, 2002, s. 409) V oblasti slovesné paradigmaticky je výrazná skutečnost, že 1. os. sg. ind. prez. má u všech slovesných tříd osobní příponu *-m*. Obvykle se pro slovenštinu konstatuje ústup flexivnosti a vzestup prvků aglutinačního typu jazyka, a to právě v souvislosti s tendencí po neměnném základu při tvoření jmenných tvarů oslabováním pádové synonymie a se snižováním míry kumulace funkcí v morfému. Přestože slovenština eliminuje v oblasti jmenné deklinace konsonantické alternace, má v porovnání s češtinou v oblasti flexe, ale i derivate více alternací vokalických: k prodloužení krátkého vokálu, příp. k jeho náhradě diftongem dochází v genitivu plurálu substantiv, při tvoření kolektiv, při tvoření relačních adjektiv od zeměpisných jmen a při přechylování. (tamtéž, s. 409)

Velká část slovenského lexika je praslovanského původu. Pokud jde o praslovanské lexikální dědictví, slovenština patří k těm slovanským jazykům, které z něho ztratily minimum slov. (Kopečný, 1981). Při srovnání česko-slovenského lexika vystupují ve slovenštině slova maďarského původu (banovať „litovat“, gombík „knoflík“, kefa „kartáč“, bosorka „čarodějnice“ aj.) a tzv. karpatismy, slova ukrajinsko-rumunského původu, objevující se v souvislosti s příchodem valašského pasteveckého obyvatelstva na slovenském území (bača, bryndza, fujara aj., některá z nich přesahují i hranici česko-slovenskou). „Blízkost obou jazyků dovoluje např. v oblasti slovní zásoby paralelní tvoření nových pojmenování (hlavně odborných termínů) odpovídajících vnitřním zákonitostem obou jazyků (obrazovka, autonehoda).“ (Uher, 1988, s. 7)

1.6 Vybrané bohemismy ve slovenštině

Jak již bylo zmiňováno výše, z mnoha důvodů se vyskytuje více kontaktních jevů ve slovenštině. Do slovenštiny se přebíraly české lexémy už od prvních pokusů o kodifikaci spisovného jazyka, tedy v první polovině 19. století (např. *predstava*, *pojmem*, *časopis*, *dúkaz*, *mluviť*, *snád*). Po roce 1918 pronikla do slovní zásoby slovenštiny nová slova, např. *branec*, *ústava*, *rozhlas*, *vypínač*, *žiarovka* aj. V *Pravidlách slovenského pravopisu* z roku 1931 prosazuje Vážný v souladu s teorií čechoslovakismu shody mezi slovenštinou a češtinou a upřednostňuje kontaktní varianty před nekontaktními slovenskými variantami, a to tak, že česká slova uvádí jako rovnocenná se slovenskými ekvivalenty, dokonce před nimi: *válka* i *vojna*, *ku podivu* i *na podiv*. Reakcí na tento násilný konvergentní vývoj byl již zmiňovaný puristický postoj slovenských lingvistů ve 30. a 40. letech. Po roce 1945 se o kontaktních jevech většinou mlčelo. V 80. letech se množství kontaktních slov zařadilo do spisovného jazyka, jak podle základních kritérií jako jsou komunikativní úplnost, systémovost a funkčnost, tak i podle vedlejších jako jsou logičnost, historická kontinuita a jazyková čistota. (Sokolová, 1995, s. 192) „Některé bohemismy ve slovenštině měly dočasný trvání, jiným se připisoval status tzv. tvrdošíjnych neboli návratných bohemismů, které jsou přes snahy některých slovenských jazykovědců nevymýtitelné a které byly jinými shledány jako funkční a nezasluhující odstranění z jazyka.“ (Sloboda, 2004, s. 217) Jako výsledek diachronního vývoje slovenštiny mnoho lexikálních bohemismů v průběhu posledních 50 let vymizelo z živé slovní zásoby a dnes mají charakter knižních slov. Na druhé straně je značná část kontaktních neologismů, které se používají v běžně mluvené řeči na oživení a expresivitu projevu. (Buzássyová, 1995, s. 174) Vůči bohemismům ve slovenštině existují značně

diferencované postoje, jak u uživatelů slovenštiny, tak u lingvistů. Tyto rozdíly se projeví např. na konferenci o jazykové kultuře v roce 1994 v Budmericích, kde se prezentovaly obavy z ohrožení identity slovenštiny pod vlivem bohemismů, striktně formulovaný požadavek „rozhodného vzeprání se bohemismům“, ale i umírněnější a diferencovaný postoj zohledňující specifické motivy využívání bohemismů v různých komunikačních situacích. (Nábělková, 2008, s. 42–43) Podle Nábělkové (2007) jde v jednotlivých postojích jazykových teoretiků k bohemismům spíše o odraz jejich individuálních kulturněhistorických a lingvistickometodologických postojů, než o reflexi jazykového vědomí uživatelů jazyka.

Sokolová (1991) rozlišuje v rámci českých kontaktních jevů v současné slovenštině varianty kontaktní a nekontaktní. Sokolová (1991, 1995) také díky svým sociolingvistickým výzkumům zjistila, že bohemismy fungují ve slovenštině ve značné míře i v případě, že jsou to přejímky ve slovenštině nesystémové (*posilovňa, klid, víčko, průšvih, boučač*).

Významným mezníkem ve vztahu slovenštiny k češtině (a i k jiným jazykům ovlivňujícím slovenštinu) je již zmiňovaný slovenský *Zákon o štátnom jazyku Slovenskej republiky* z roku 1995, kterému podléhají všechny fyzické i právní osoby, státní i nestátní orgány i orgány veřejné a neveřejné služby. Podle něj je státním jazykem slovenština, která má přednost před ostatními jazyky používanými na území Slovenské republiky. Všechny texty musí být psány ve slovenštině, týká se i např. dabování filmů (viz kap. 1.4) apod.

1.7 Vybrané slovakismy v češtině

Jak uvádí Zeman (1988), slovenské kontaktní jevy se začaly registrovat až tehdy, když nabyly celonárodního rozšíření. Dříve se zkoumaly výjimečně, a to na úrovni sociolektu národnostně smíšených skupin.

Podle odborné literatury bylo v češtině v době socialismu větší zastoupení slovakismů, než je tomu dnes. (Sloboda, 2004, s. 217)

„Mnohé slovakismy přetrvávají v textech psaných i mluvených dodnes, přestože jejich užívání je podpořeno přímým kontaktem se slovenštinou jen minimálně. Vyskytují se s různou frekvencí.“ (Musilová, Sokolová, 2004, s. 134) Co se týče médií, jsou velmi rozšířené předložkové vazby *nad ránem, být v čele*, substantiva *rozlučka, dovolenka, hrozno, pikoška*, dále také spojení *být na vině*, adjektivum *natěšený*, spřežka *horko-těžko*, ve sportovní publicistice jsou to např. substantiva *bitkař, lyžovačka*. (Musilová a Sokolová,

2004, s. 134) Dalšími slovakismy jsou např. *pomylený*, *zákruta*, *horkotěko*. V češtině se vyskytují i citátová slovenská slova, např. *neurekom*. (viz kap. 1.3)

Zajímavý je i pohled na reálný textový život slovakismů v češtině. Část lexikálních slovakismů funguje v české komunikaci stejným způsobem jako ve slovenštině. Jsou však případy, v nichž slovo, které je „identifikované“ jako slovakismus, žije v českém prostředí jiným způsobem. (Nábělková, 2008, s. 181) Například již zmiňované slovo *dovolenka*. „Tento kontaktní variant má v češtině homonymický vztah s českým slovem *dovolenka* a synonymický vztah so slovem *dovolená*. Dovôd, prečo sa *dovolenka* v istej miere vtlačila a vtlača do domácich ustálených vzťahov, možno vidieť v tom, že – na rozdiel od substantíva *dovolená*, ktoré vzhľadom na formu predstavuje koniec derivačného radu a neodvodzujú sa od neho ďalšie deriváty – *dovolenka* deriváciu umožňuje: *dovolenkový*, *dovolenkovat*, *dovolenkár*.“ (Nábělková, 2008, s. 181) Pozoruhodné je, že u slovesa *dovolenkovat* funguje v češtině zvrtná podoba *dovolenkovat se*, která ve slovenštině neexistuje.

U sloves *prekabátiť* – *překabátiť* je situace o poznání složitější. Slovenské *prekabátiť* (koho) má význam „oklamat', podviest'“ (Kačala, 2003, s. 561) Slovensko-český slovník uvádí ekvivalent *přelstít*. V češtině však funguje sloveso *překabátiť* (*se*) jinak. V publikaci *Co v slovnících nenajdete* je uvedeno adjektivum *překabátěný* jako výraz „slovenského původu“ s významem „takový, který změnil kabát, tj. přesvědčení“. Přesnější by ale bylo, jak vyplývá z jeho použití, označení „ten, který změnil kabát, ale ne přesvědčení.“ S přihlédnutím k slovenskému *prekabátiť* a českému *překabátiť* je zřetelné, že s rozdílným významem vznikají i rozdílné syntaktické vlastnosti. Ve slovenštině se sloveso pojí s objektem (*prekabátiť* niekoho), v češtině je bezobjektové, s fakultativním adverbialním doplněním (kam/do čeho). V českém prostředí žije vedle podoby *překabátiť* s výše uvedeným významem i citátově fungující podoba *prekabátiť*, která si zachovává, jak slovenské hláskové složení předpony *pre-*, tak i slovenský význam. (Nábělková, 2008) „Slovenské *prekabátiť* a jeho spolu- či protihráči v českém prostředí názorne ukazujú možnú zložitosť hry medzijazykových vplyvov v prirodzenej komunikácii – v situácii mimo kodifikačného usmernenia, resp. pred ním.“ (Nábělková, 2008, s. 184)

České jazykové vědomí je odolnější vůči vlivům slovenštiny nejen kvůli objemové převaze české komunikace oproti komunikaci ve slovenském jazyce vyplývající z poměru českého a slovenského obyvatelstva 2 : 1, ale i proto, že nositelé českého jazyka se „separují“ od slovenštiny podstatně menším čtením slovenských textů. (Buzássyová, 1995, s. 180)

II PRAKTICKÁ ČÁST

1 Uvedení do problematiky

Hlavním záměrem praktické části bakalářské práce je zjistit současný stav lexikální znalosti slovenštiny u studentů bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého³ v Olomouci. Za výzkumnou metodu bylo zvoleno kvantitativní šetření s využitím dotazníku, který byl distribuován studentům bohemistiky FF UP v Olomouci.

Práce je rozdělena do podkapitol zahrnujících metodologii šetření, design výzkumu, analýzu a interpretaci shromážděných dat. Praktickou část uzavírá shrnutí získaných dat.

2 Metodologie šetření

Za účelem zpracování empirické části bakalářské práce bylo vybráno kvantitativní šetření malého rozsahu, provedené prostřednictvím dotazníků vyplněných respondenty. „Kvantitativní znamená, že šetření je navrženo tak, aby přineslo numerická data měřením proměnných.“ (Punch, 2008, s. 13) V šetření malého rozsahu mají výzkumníci limitované zdroje, tudíž jsou omezeni ve velikosti a rozsahu prováděného šetření. (tamtéž) V mém případě se jedná o úzce vymezenou skupinu respondentů, čili studenty bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Vozáb Gabrielová (2012, s. 59) definuje dotazník jako „soubor písemných, záměrných otázek, které mají směřovat ke stanovenému cíli.“ Dále uvádí, že forma dotazníku může být písemná, elektronická, telefonická nebo dotazování na ulici. Podle Chrásky (2007) dotazník charakterizuje soustava předem připravených, jednoznačně a srozumitelně formulovaných otázek, které se podle stupně otevřenosti dělí na otevřené, uzavřené a polouzavřené. Otevřené otázky jsou takové, v nichž je respondentovi dán prostor, aby se vyjádřil. Uzavřené otázky nabízí respondentovi určitý počet předem připravených odpovědí a polouzavřené otázky jsou kombinací otázek otevřených a uzavřených. (tamtéž)

Dotazník, zkonstruovaný pro potřeby této bakalářské práce (viz přílohu č. 1) byl koncipován tak, aby co nejlépe ukázal schopnost studentů porozumět výrazům, které mluvčí češtiny bez předchozí zkušenosti většinou nezná.

³ Dále jen FF UP

Jako východisko pro sestavení dotazníku bylo využito několik výtisků slovenského deníku SME z roku 2012 a slovensko-český slovník⁴. Deník SME je druhým nejčtenějším deníkem na Slovensku a v podstatě nejčtenějším deníkem serióznějšího charakteru. Vůbec nejčtenějším je bulvární deník Nový Čas⁵. Vybrané výrazy byly následně použity, buď samostatně, nebo byly zakomponovány do vět.

Při vytváření dotazníku bylo vzato v úvahu omezení při návrhu dotazníku, které prezentuje Punch (2008). Dle tohoto autora praktický aspekt silně determinuje návratnost a kvalitu získaných dat. Praktickým aspektem má zejména na mysli délku dotazníku. Obecně platí, že kratší dotazník má větší návratnost. Problémem je dotazník vyplňovaný déle než 20–30 minut. Důležitou roli také hraje ochota lidí spolupracovat.

Navržený dotazník se sestává z úvodní strany, která obsahuje položky identifikační a úvodní. Tyto položky jsou zařazeny záměrně, jelikož plní funkci úvodu k dotazování, respektive seznamují respondenta s danou problematikou a zjišťují charakteristiky respondenta. Takto kladené otázky by měly být zajímavé a snadné (Vozáb Gabrielová, 2012, s. 40). Primárně jsem formuloval dotazy, které mi přinesou údaje o pohlaví, věku, krajové příslušnosti a ročníku studovaného oboru respondentů. Následně byly začleněny otázky, jejichž účelem je uvést respondenta do problematiky a navázat pozitivní kontakt. Konkrétně se ptám na slovenský původ rodiny, návštěvnost Slovenska, přátele ze Slovenska a vztah ke Slovensku, případně ke slovenštině.

Na úvodní stranu navazují položky obsahové (neboli výsledkové), které jsou podle Chrásky (2007) nezbytné pro odhalení informací nutných ke splnění výzkumného záměru. Tyto položky jsou rozděleny do tří bloků:

- První část zahrnuje 30 slovenských slov či slovních spojení s významem otázky „co znamená“. Student měl na výběr ze 4 možností, přičemž vždy byla správná pouze jedna. Do této části dotazníku bylo zařazeno 10 sloves, 13 substantiv, 4 adjektiva, 1 adverbium a 2 slovní spojení.
- Ve druhé části bylo použito 15 slovenských vět. V každé větě měl respondent doplnit chybějící výraz ve slovenštině, který do věty jednoznačně patří. Opět mohl vybírat ze 4 odpovědí.

⁴ NEČAS, J. – KOPECKÝ, M.: *Slovensko-český a česko-slovenský slovník rozdílných výrazů*. SPN, Praha 1963. ISBN 80-04-22417-2

⁵ Nový Čas je deník vydávaný největším multimediálním vydavatelským domem na Slovensku – společností Ringier Axel Springer Slovakia, a. s. Je obdobou českého deníku Blesk.

- Závěrečná část obsahuje dalších 15 vět ve slovenštině; tentokrát kompletních. Úkolem bylo tyto věty správně přeložit do češtiny. Taktéž byl správný překlad vybírán ze 4 možností.

Celkem má dotazník 60 obsahových položek s využitím uzavřených otázek.

V rámci vyhodnocování výsledků byla shromážděná data jednotlivých dotazníků tříděna, analyzována, statisticky a graficky zpracována. K verifikaci stanovených hypotéz byla aplikována statistická metoda pro rozbor nominálních dat: Test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku. Čtyřpolní tabulka je zvláštním případem kontingenční tabulky, jejíž použití přichází v úvahu, pokud proměnné, mezi nimiž ověřujeme vztah, mohou nabývat pouze dvou alternativních kvalit. (Chráska, 2007)

2.1 Design výzkumu

2.1.1 Cíle výzkumného šetření

Hlavním cílem výzkumného šetření je **zjistit současný stav lexikální znalosti slovenštiny u studentů bohemistiky FF UP v Olomouci**. Kromě tohoto hlavního cíle byly určeny i dílčí cíle:

- Detekovat korelaci mezi krajeovou příslušností⁶ respondentů a lexikální znalostí slovenštiny.
- Prozkoumat souvislost mezi lexikální znalostí slovenštiny a skutečností, že někdo z rodiny respondenta pochází ze Slovenska.
- Zjistit, zda lexikální znalost slovenštiny souvisí s faktem, že má dotazovaný mezi přáteli Slováka nebo Slovenku.

⁶ Respondenti byli rozděleni na dvě skupiny podle místa bydliště. První skupinu tvořili dotazovaní z Moravy a Slezska, druhá skupina se skládala z respondentů žijících v Čechách. Respondentům, kteří žijí v Pardubickém kraji nebo v kraji Vysočina, byla dodatečně položena otázka, zda město, ve kterém žijí, leží na území Čech, či Moravy.

2.1.2 Hypotézy

K dílčím cílům byly formulovány tyto hypotézy:

1. Oslovení studenti bohemistiky FF UP v Olomouci žijící na Moravě a ve Slezsku prokazují vyšší lexikální znalost slovenštiny než vybraní studenti bohemistiky FF UP v Olomouci, kteří jsou z Čech.

H1₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u oslovených studentů z Moravy a ze Slezska a u vybraných studentů z Čech není statisticky významný rozdíl.

H1_A: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u oslovených studentů z Moravy a ze Slezska a u vybraných studentů z Čech je statisticky významný rozdíl.

2. Lexikální znalost slovenštiny je považována za vyšší u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska než u vybrané skupiny studentů, která rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska nemá.

H2₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska a u respondentů, kteří rodinného příslušníka ze Slovenska nemají, není statisticky významný rozdíl.

H2_A: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska a u respondentů, kteří rodinného příslušníka ze Slovenska nemají, je statisticky významný rozdíl.

3. Lexikální znalost slovenštiny u respondentů majících přátele ze Slovenska je vyšší než u těch, kteří přátele ze Slovenska nemají.

H3₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů majících přátele ze Slovenska a u těch dotazovaných, kteří přátele ze Slovenska nemají, není statisticky významný rozdíl.

H3_A: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů majících přátele ze Slovenska a u těch dotazovaných, kteří přátele ze Slovenska nemají, je statisticky významný rozdíl.

4. Respondenti, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska dosahují vyšší lexikální znalosti slovenštiny oproti respondentům, kteří rodinného příslušníka ani přátele ze Slovenska nemají.

H4₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u oslovených studentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u vybraných studentů, kteří rodinného příslušníka ani přátele ze Slovenska nemají, není statisticky významný rozdíl.

H4_A: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u oslovených studentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u vybraných studentů, kteří rodinného příslušníka ani přátele ze Slovenska nemají, je statisticky významný rozdíl.

5. Oslovená skupina studentů mající rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska vykazuje vyšší lexikální znalost slovenštiny než vybraná skupina studentů, která nemá rodinného příslušníka ze Slovenska, ale má přátele ze Slovenska.

H5₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u skupiny respondentů, která má rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u skupiny respondentů, která nemá rodinného příslušníka ze Slovenska, ale má přátele ze Slovenska, není statisticky významný rozdíl.

H5_A: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u skupiny respondentů, která má rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u skupiny respondentů, která nemá rodinného příslušníka ze Slovenska, ale má přátele ze Slovenska, je statisticky významný rozdíl.

6. Lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska je vyšší než u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska.

H6₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska, není statisticky významný rozdíl.

H6_A: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska, je statisticky významný rozdíl.

7. Lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska, je vyšší než u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ani nemají přátele ze Slovenska.

H7₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ani nemají přátele ze Slovenska, není statisticky významný rozdíl.

H7_A: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka

pocházejícího ze Slovenska, ani nemají přátele ze Slovenska, je statisticky významný rozdíl.

8. Lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska, je vyšší než u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ale mají přátele ze Slovenska.

H₈₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ale mají přátele ze Slovenska, není statisticky významný rozdíl.

H_{8A}: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ale mají přátele ze Slovenska, je statisticky významný rozdíl.

9. Lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka, ale mají přátele ze Slovenska, je vyšší než u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka, ani přátele pocházející ze Slovenska.

H₉₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka, ale mají přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka, ani přátele pocházející ze Slovenska, není statisticky významný rozdíl.

H_{9A}: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka, ale mají přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka, ani přátele pocházející ze Slovenska, je statisticky významný rozdíl.

2.1.3 Časový harmonogram výzkumného šetření

Hlavní náplní této podkapitoly je ilustrace plánu a organizace výzkumného šetření, seznámení s formou distribuce dotazníků, výběrem a charakteristikou respondentů.

Výzkumné šetření bylo prováděno v měsících prosinec 2012 až leden 2013. Jak je patrné z názvu bakalářské práce, skupina respondentů se omezuje na studenty bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Metodou záměrného (účelového) výběru přes instituce, která spočívá v tom, že „využíváme určitého typu služeb nebo činnosti nějaké instituce, určené pro cílovou skupinu, která nás výzkumně zajímá“

(Miovský, 2006, s. 138) byl vytvořen základní soubor, tvořící 100 účastníků výzkumného šetření.

Dotazník jako klíčová výzkumná metoda usilující o zmapování lexikální znalosti slovenštiny u studentů bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci byl podáván dvojí formou. První možností byl osobní kontakt s respondentem, který vyplnil dotazník v papírové podobě. Tímto způsobem bylo na katedře bohemistiky osloveno 35 studentů. Dotazovaný pracoval zcela samostatně, bez pomoci jakékoli literatury, média či další osoby.

Ve druhém případě byl dotazník rozeslán v elektronické podobě. Kontaktní údaje na dotazované osoby byly získány v adresáři univerzitních e-mailů na elektronickém portálu Univerzity Palackého v Olomouci. Celkem byl v elektronické podobě dotazník distribuován pětadesáti náhodně vyselektovaným respondentům – studentům bohemistiky FF UP. Studenti byli upozorněni a požádáni, aby při řešení volili odpovědi pouze podle svého vlastního uvážení; nepoužívali slovníky, překladače, internet, nekonzultovali odpovědi s jinou osobou apod. Respondenti nebyli nikterak časově omezeni.

3 Analýza a interpretace výzkumného šetření

3.1 Návratnost dotazníků

„Návratnost je relativní část vybraného vzorku, od které získáme vyplněný dotazník.“ (Punch, 2008, s. 59) Tento autor také uvádí, že badatel by měl ve svém výzkumném šetření dosáhnout návratnost aspoň 60 %, aby odpovědi byly reprezentativní pro vybraný vzorek a nebyly zkreslující.

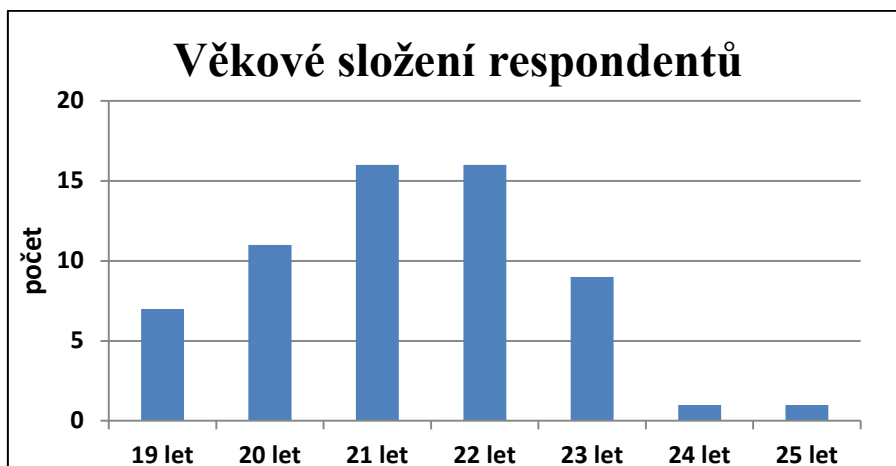
Na začátku plánování výzkumného šetření bylo stanoveno, že základní výzkumný vzorek bude čítat 100 studentů bohemistiky FF UP v Olomouci. Četnost navrácených dotazníků jsem se pokusil ovlivnit osobním kontaktem s respondenty na katedře bohemistiky FF UP v Olomouci. Takto bylo vyplněno 35 dotazníků. Zbýlých 65 dotazníků bylo rozesláno prostřednictvím elektronické pošty. Zpět byly získány odpovědi od 26 dotázaných studentů. Konečným výsledkem tak bylo 61 vyplněných dotazníků. Lze hovořit o 61% návratnosti.

3.2 Analýza a interpretace výzkumného šetření

3. 2. 1 Úvodní strana dotazníku

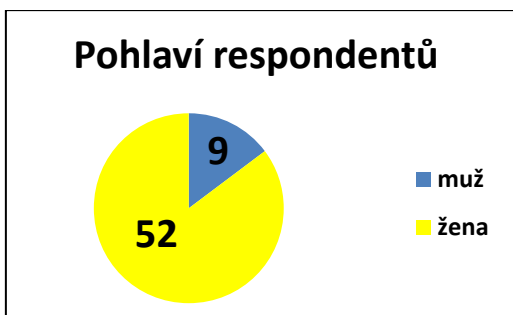
Úvodní část dotazníku obsahovala kontaktní otázky, které se týkaly pohlaví, věku a krajové příslušnosti studenta. Dále byly zjišťovány skutečnosti, zda někdo z rodiny respondenta pochází ze Slovenska, zda má respondent mezi svými přáteli Slováka/Slovenku, jak často navštěvuje Slovensko a jaký má vztah ke Slovensku a slovenštině. Na základě odpovědí na tyto otázky byli respondenti rozděleni do několika skupin⁷, kvůli vzájemné komparaci výsledků dotazníku.

Vyhodnocení odpovědí na otázky je následující: Věkové rozmezí dotazovaných se pohybuje od 19 do 25 let (viz graf č. 1). Z grafu č. 2 je zcela zřetelná převaha žen (85,25 %). Tento fakt byl incentivou k tomu, že nebylo realizováno porovnání lexikální znalosti slovenštiny mezi dotazovanými muži a ženami. Lze konstatovat, že vzhledem k tomuto velkému nepoměru, by byly výsledky nerelevantní. Jak ukazuje graf č. 3, ve výzkumném šetření dominují studenti žijící v kraji Olomouckém (32,79 %) a Moravskoslezském (24,59 %).

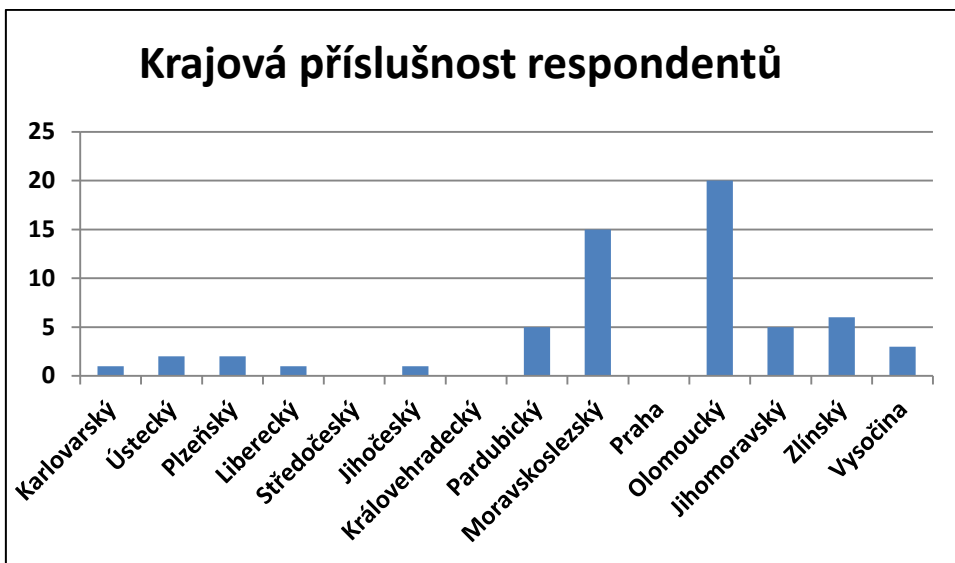


Graf č. 1

⁷ **1.)** Studenti z Moravy a ze Slezska x Studenti z Čech; **2.)** Studenti, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska x Studenti, kteří nemají rodinného příslušníka ze Slovenska; **3.)** Studenti, kteří mají přátele ze Slovenska x Studenti, kteří nemají přátele ze Slovenska; **4.)** Studenti, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska x Studenti, kteří nemají ani rodinného příslušníka ani přátele ze Slovenska; **5.)** Studenti, kteří mají přátele i rodinného příslušníka ze Slovenska x Studenti, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska; **6.)** Studenti, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska x Studenti, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska; **7.)** Studenti, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska x Studenti, kteří nemají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ani nemají přátele ze Slovenska; **8.)** Studenti, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska x Studenti, kteří nemají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ale mají přátele ze Slovenska; **9.)** Studenti, kteří nemají rodinného příslušníka, ale mají přátele ze Slovenska x Studenti, kteří nemají rodinného příslušníka, ani přátele pocházející ze Slovenska.



Graf č. 2



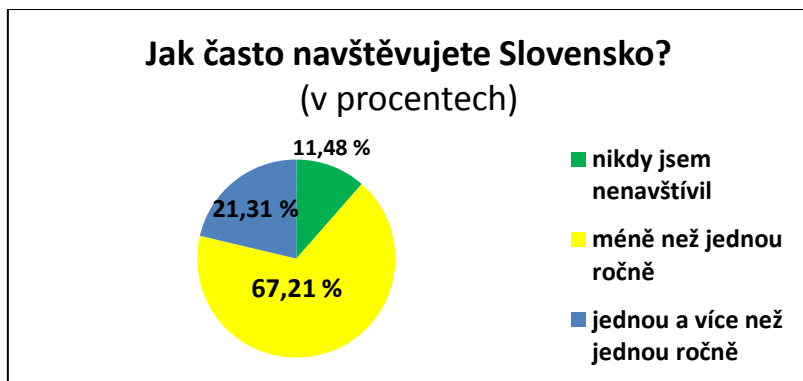
Graf č. 3

Další položka dotazníku byla zaměřena na zjištění informace, zda někdo z rodiny respondenta pochází ze Slovenska. Kladně odpovědělo 16 dotazovaných (viz graf č. 4). V porovnání výsledků s výsledky předchozí otázky vyplynulo, že 14 respondentů, kteří mají rodinu ze Slovenska, žije na Moravě nebo ve Slezsku a pouze 2 respondenti žijí v Čechách. Jedním z determinujících faktorů by, dle mého názoru, mohla být blízkost slovenských hranic.



Graf č. 4

Následující otázka zněla: Jak často navštěvujete Slovensko? Z grafu č. 5 lze vyčíst, že pouze 7 dotazovaných studentů (11,48 %) na Slovensko nikdy nezavítalo. Převážná většina (41 studentů) navštěvuje Slovensko méně než jednou ročně. Častěji vycestuje k našim východním sousedům 13 respondentů (21,31 %).



Graf č. 5

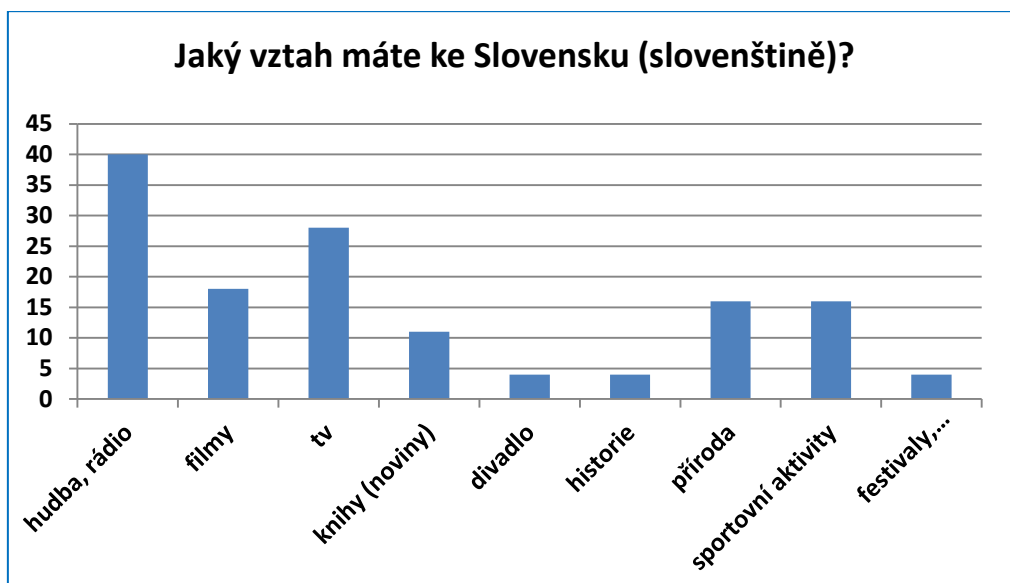
Dále bylo zkoumáno, jestli je někdo z přátel respondenta Slovák/Slovenka. Přátele ze Slovenska (viz graf č. 7) má více než polovina dotazovaných (55,73 %), což dokazuje, že i mezi mladší generací dochází k navazování přátelských styků díky téměř bezproblémové „mezijazykové“ komunikaci.



Graf č. 7

Poslední položka původní strany dotazníku se zabývala vztahem oslovených studentů ke Slovensku, případně slovenštině. Respondent si mohl vybrat z několika nabízených možností. Svůj vztah ke Slovensku bylo možné formulovat i vlastními slovy. Podle grafu č. 8 studenti nejčastěji navazují kontakt se slovenštinou skrze slovenskou hudbu či rádio (65,63 %), což potvrzuje popularitu slovenských hudebních interpretů

v ČR. Slovenské televizní stanice sleduje 45,90 % respondentů. Tomuto faktu také zřejmě dopomáhá spolupráce českých a slovenských televizních stanic, zejména těch komerčních. Zálibu ve slovenských filmech nachází 29,51 % studentů. Za přírodními krásami anebo za sportovním vyžitím míří na Slovensko stejný počet respondentů (26,23 %). Často jsou tyto aktivity vzájemně propojeny. Osmnáct procent respondentů věnuje pozornost slovenské literatuře případně slovenskému tisku. O slovenskou dramatickou tvorbu či o slovenskou historii se zajímají 4 dotazovaní. Za účelem návštěvy nejrůznějších festivalů, koncertů, výstav apod. cestují taktéž 4 studenti. Co se týče vlastních odpovědí, tři studenti navštěvují na Slovensku svou rodinu nebo své přátele. Další 3 jezdí na Slovensko za odpočinkem či na dovolenou. Ve dvou případech se objevil názor, že respondent ke Slovensku „žádný zvláštní vztah nemá, bere jej pouze jako stát, se kterým naše země sousedí a pokud by měl vycestovat, tak by volba na Slovensko nepadla“. Jedna z dotazovaných se zajímá o slovenské lidové písně, cimbálovku. Jedna studentka uvedla, že má ke Slovensku velmi vřelý vztah a že slovenštinu považuje za „legrační jazyk“.



Graf č. 8

3.2.2 Výsledky dotazníku

Nejprve jsou prezentovány výsledky, které se váží k hlavnímu cíli výzkumného šetření – zjistit současný stav lexikální znalosti slovenštiny u studentů bohemistiky FF UP v Olomouci. Dle tabulky č. 1 bylo celkově zaznamenáno 2461 správných a 1199 špatných odpovědí. Celková procentuální úspěšnost byla 67,24 %.

| Shrnutí všech 3 částí | |
|-----------------------|---------|
| Správné odpovědi | 2461 |
| Špatné odpovědi | 1199 |
| Celková úspěšnost | 67,24 % |

Tabulka č. 1

Porovnání všech 3 částí je zobrazeno v tabulce č. 2. Nejlépe si tedy studenti vedli v závěrečné části, ve které měli za úkol přeložit věty ve slovenštině. Nejhůře pak při doplňování výrazů do slovenských vět.

| Porovnání všech částí | Správné odpovědi | Procentuální úspěšnost |
|-----------------------|------------------|------------------------|
| 1. část | 1262 | 68,96 % |
| 2. část | 552 | 60,33 % |
| 3. část | 647 | 70,71 % |

Tabulka č. 2

Jak vyplývá z přílohy č. 2, největší potíže měli v první části respondenti se slovesem *odobrit'*⁸, u kterého byla úspěšnost jen necelých 20 %. Naopak téměř bez problémů si odpovídající poradili se slovesem *čudovať sa*⁹ a se substantivem *cestoviny*¹⁰. Tyto výrazy správně přeložilo 60 respondentů.

Příloha č. 3 ukazuje, že ve druhé části dotazníku bylo pro respondenty nejtěžší doplnit větu: *Pocestujeme do San Diega a potom už príde na olympiáda*. Správný výraz *rad*¹¹ zvolilo jen 16,39 % studentů. Větou, která byla pro respondenty nejsnazší, byla tato: *..... služieb samotnej cestovky zisťovali, či zákazníkov v katalógoch láka na pravdivé informácie a obrázky*. Výraz *okrem*¹² doplnilo 90,16 % dotazovaných.

V příloze č. 4 lze vidět, že v závěrečné části dotazníku téměř všichni studenti (60) přeložili správně větu: *Najradšej mám tieto cukríky*¹³. Pouze 11 studentů (18,03 %) si poradilo s překladem věty: *V detstve bol veľmi cintľavý*¹⁴.

⁸ odobriť, -í, -ia *schválit* (Nečas J. - Kopecký M.: *Slovensko-český a česko-slovenský slovník rozdílných výrazů*. Státní pedagogické nakladatelství, Praha 1963, s. 86)

⁹ čudovať sa, -uje, -ujú *divit se* (tamtéž, s. 26)

¹⁰ cestovina, -y 2.mn. -vín *ž těstovina* (tamtéž, s. 22)

¹¹ rad¹, -u m **1 řada** (tamtéž, s. 122)

¹² okrem *kromě* (tamtéž, s. 89)

¹³ cukrík², -a m. *cukrovinka, bonbón* (tamtéž, s. 23)

Následně budou prezentovány výsledky jednotlivých skupin respondentů. Toto vyhodnocení souvisí s dílčími cíli. V tabulce č. 5 je zobrazeno porovnání výsledků respondentů z Čech a respondentů z Moravy a ze Slezska. Studenti z Moravy a ze Slezska byli úspěšnější o necelých 7 %.

| Shrnutí všech částí | Počet respondentů | Správné odpovědi | Špatné odpovědi | Celková úspěšnost |
|------------------------|-------------------|------------------|-----------------|-------------------|
| Respondenti z Č | 16 | 598 | 362 | 62,29 % |
| Respondenti z M a ze S | 45 | 1863 | 837 | 69 % |

Tabulka č. 5

Tabulka č. 6 ukazuje porovnání jednotlivých částí dotazníku. Vyplývá z ní, že ve všech třech částech dosáhli lepších výsledků respondenti z Moravy a ze Slezska. Ovšem v prostřední části dotazníku byl rozdíl jen minimální (1,54%).

| Porovnání všech částí | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|-----------------------|------------------|------------------|------------------------|------------------|
| | Čechy | Morava a Slezsko | Čechy | Morava a Slezsko |
| 1. část | 296 | 966 | 61,88 % | 71,56 % |
| 2. část | 142 | 410 | 59,17 % | 60,74 % |
| 3. část | 160 | 487 | 66,67 % | 72,15 % |

Tabulka č. 6

Z přílohy č. 5 lze vyčíst, že studenti z Čech si nejlépe poradili s překladem slova *tlač*¹⁵ (100 %). Výrazem, který byl pro studenty z Čech na překlad nejtěžší, bylo substantivum *stĺpček* (12,5% úspěšnost). Všichni respondenti z Moravy a ze Slezska odpověděli správně u tří položek – *čudovať sa, zošalieť*¹⁶, *cestoviny*. Nejproblematictější se na překlad, alespoň této skupině respondentů, jevílo sloveso *odobriť* (17,78% úspěšnost).

Příloha č. 6 dokazuje, že všichni respondenti z Čech správně doplnili větu: *Výpovedná pracovná je 5 mesiacov. výrazem lehota*¹⁷. Nejhoršího výsledku (31,25% úspěšnost) dosáhla tato skupina studentů u vět: *Pocestujeme do San Diega a potom už príde na olympiáda. a Poslali ich do uranových Druhá věta*

¹⁴ cintlavý něžný, křehký; slabý, útlý (tamtéž, s. 22)

¹⁵ tlač, -e ž tisk (tamtéž, s. 147)

¹⁶ zošalieť, -ie, -ejú zešílet (tamtéž, s. 181)

¹⁷ lehota, -y 2. mn. -hôt ž lhůta (tamtéž, s. 62)

měla být doplněna výrazem *baní*¹⁸. Skupina respondentů z Moravy a ze Slezska prokázala nejlepší znalost při doplnění věty: *Do mesta sa ide veľký most*. Předložku *cez*¹⁹ zvolilo 93,33 %. Stejně jako studenti z Čech dosáhla tato skupina respondentů nejnižší úspěšnosti (11,11 %) u věty: *Pocestujeme do San Diega a potom už príde na olympiáda*.

Dle přílohy č. 7 přeložili všichni studenti z Čech správně věty: *Všetky lístky na jesenný festival Pohoda sa rozchytali*. a *Najradšej mám tieto cukríky*. Největší potíže pak měli s větami: *Počas tohto obdobia zdolal pätnásť pästiarov*²⁰. a *V detstve bol veľmi cintľavý*. Oslovení studenti z Moravy a ze Slezska zvládli nejlépe (97,78 %) překlad věty: *Najradšej mám tieto cukríky*. Shodně s druhou skupinou byla pro ně nejtěžší (20% úspěšnost) věta: *V detstve bol veľmi cintľavý*.

Tabulka č. 7 ukazuje výsledky, které souvisí s dalším dílčím cílem – prozkoumat souvislost mezi lexikální znalostí slovenštiny a skutečností, že někdo z rodiny respondenta pochází ze Slovenska. Z tohoto porovnání, lze vidět, že respondenti, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska, prokázali o cca 13 % vyšší znalost, a proto se lze domnívat, že rodinné vazby ke Slovensku dopomohly respondentům k lepším výsledkům.

| Shrnutí všech | Počet | Správné | Špatné | Celková |
|---------------|-------|---------|--------|---------|
| Rodina ANO | 16 | 737 | 223 | 76,77 % |
| Rodina NE | 45 | 1724 | 976 | 63,85 % |

Tabulka č. 7

V tabulce č. 8 jsou porovnány jednotlivé části. Je patrné, že ve všech částech dosáhli respondenti mající rodinného příslušníka ze Slovenska lepších výsledků.

| Porovnání všech částí | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|-----------------------|------------------|-----|------------------------|---------|
| | ANO | NE | ANO | NE |
| 1. část | 378 | 885 | 78,75 % | 65,48 % |
| 2. část | 170 | 381 | 70,83 % | 56,44 % |
| 3. část | 189 | 458 | 78,75 % | 63,26 % |

Tabulka č. 8

¹⁸ baňa¹, -ne ž důl, šachta, jáma (tamtéž, s. 15)

¹⁹ cez předl. se 4. p. přes (tamtéž, s. 22)

²⁰ pästiar, -a m rohovník, boxer (tamtéž, s. 97)

V příloze č. 8 lze vidět, že všichni oslovení studenti, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, odpověděli v první části dotazníku bezchybně hned v 8 případech – jednalo se o výrazy: *odkiaľ*²¹, *veriaci*²², *požičať*²³, *čudovať sa*, *zarábať*²⁴, *zošalieť*, *cestoviny*, *rátať*²⁵. Nejhůře si tato skupina studentů poradila s adjektivem *chorľavý*²⁶ (31,25% úspěšnost). Druhá skupina studentů nejlépe zvládla překlad sloves *čudovať sa* a *zošalieť* (97,78 %). Nejmenší znalost prokázali tito respondenti u slovesa *odobriť* (11,11 %). Ve druhé části dotazníku (viz přílohu č. 9) doplnilo správně 15 ze 16 dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska, hned 5 vět: *Problémom je, že nik tieto galaxie nevidel. (dosiaľ*²⁷), *Hasiči a vojaci majú nárok na výsluhový (dôchodok*²⁸), *Páchateľa identifikovali na základe fotografií a prstov. (odtlačkov*²⁹),..... *služieb samotnej cestovky zisťovali, či zákazníkov v katalógoch láka na pravdivé informácie a obrázky., Do mesta sa ide veľký most.* Pouze 3 studenti z této skupiny uspěli při doplnění věty: *Lekári o nemocnicu v Košiciach. (sa sporia*³⁰). Skupina respondentů bez rodinného příslušníka ze Slovenska si nejlépe (88,89 %) poradila s větami: *Výpovedná pracovná je 5 mesiacov. a služieb samotnej cestovky zisťovali, či zákazníkov v katalógoch láka na pravdivé informácie a obrázky.* Nejhůře (13,33 %) pak s větami: *Pocestujeme do San Diega a potom už príde na olympiáda., a Poslali ich do uranových Výsledky v příloze č. 10 dokazují, že v závěrečné části dotazníku přeložili všichni respondenti mající někoho z rodiny ze Slovenska správně věty: *Robotníci*³¹ *majú naponáhlo*³²., *Pri páde si poranil**

²¹ odkiaľ přísl. odkud (tamtéž, s. 85)

²² věřící m *veriaci*, ž *veriaci* (tamtéž, s. 298)

²³ požičať, -ia, -ajú *půjčit* (tamtéž, s. 110)

²⁴ zarábať, -a, -ajú *vydělávat peníze* (tamtéž, s. 173)

²⁵ rátať, -a, -ajú *počítat* (tamtéž, s. 123)

²⁶ chorľavý *churavý* (tamtéž, s. 46)

²⁷ dosiaľ přísl. *dosud* (tamtéž, s. 31)

²⁸ dôchodok, -dku m *důchod* (tamtéž, s. 32)

²⁹ odtlačok, -čku m **1** *otisk stopy, razítka* (tamtéž, s. 87)

³⁰ sporiť sa, -í, -ia *přít se* (tamtéž, s. 135)

³¹ robotník, -a, 1. mn. -ci m *dělník* (tamtéž, s. 124)

sánku³³., *Najradšej mám tieto cukríky*. U poslední zmíněné věty dosáhla nejlepšího výsledku (97,78 %) také druhá skupina respondentů bez rodinného příslušníka ze Slovenska. Obě skupiny pak měly shodně největší problémy s překladem věty: *V detstve bol veľmi cintľavý*.

Tabulka č. 9 představuje výsledky odkazující na dílčí cíl, týkající se skutečnosti, zda má či nemá respondent přátele, pocházející ze Slovenska. Ti studenti, kteří mají přátele ze Slovenska, prokázali o téměř 12 % vyšší znalost než studenti, kteří přátele ze Slovenska nemají.

| Shrnutí všech | Počet | Správné | Špatné | Celková |
|----------------------|--------------|----------------|---------------|----------------|
| Přátelé ANO | 34 | 1476 | 564 | 72,35 % |
| Přátelé NE | 27 | 982 | 638 | 60,62 % |

Tabulka č. 9

Při porovnání jednotlivých částí v tabulce č. 10, lze vidět, že ve všech částech dosáhli lepších výsledků respondenti mající přátele ze Slovenska.

| Porovnání všech částí | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|------------------------------|-------------------------|------------|-------------------------------|----------------|
| | Přátelé ANO | NE | ANO | NE |
| 1. část | 760 | 502 | 74,51 % | 61,98 % |
| 2. část | 329 | 222 | 66,08 % | 54,81 % |
| 3. část | 387 | 258 | 75,88 % | 63,70 % |

Tabulka č. 10

Dle přílohy č. 11 vybraní respondenti, kteří mají přátele ze Slovenska, dokázali v první části se 100% úspěšností přeložit 4 položky – *odkiaľ*, *čudovať sa*, *zošalieť*, *cestoviny*. Naopak nejvíce chybovali u překladu slova *chorľavý* (29,41% úspěšnost). I pro respondenty, kteří přátele ze Slovenska nemají, byl tento výraz nejsložitější – pouze 2 studenti (7,41 %) z této skupiny vybrali jeho správný překlad. Takřka bez problémů přeložili sloveso *zošalieť* (96,3 %). Příloha č. 12 dokazuje, že skupina studentů mající přátele ze Slovenska odpověděla správně nejčastěji (91,18 %) u vět: *služieb samotnej cestovky zisťovali, či zákazníkov v katalógoch láka na pravdivé informácie a obrázky*. a *Do mesta sa ide veľký most*. Nejvíce (44,12 %) chybovala při doplnění věty: *Pocestujeme do San Diego a potom už príde na olympiáda*. Druhá

³² naponáhle i naponáhlo přísl. *narychlo, nahonem* mať n. *mít naspěch* (GAŠPARÍKOVÁ, Ž. - KAMIŠ, A.: *Slovensko-český slovník*. SPN, Praha 1986, s. 253)

³³ sánka, -y, 2. mn. -nok ž *sanice, dolní čelist* (tamtéž, s. 130)

skupina respondentů zvolila nejvíce (88,89 %) správných odpovědí u vět: *služieb samotnej cestovky zisťovali, či zákazníkov v katalógoch láka na pravdivé informácie a obrázky.*, *Výpovedná pracovná je 5 mesiacov.* Pouze 3 studenti z této skupiny doplnili správně věty: *Pocestujeme do San Diega a potom už príde na olympiáda.*, *Poslali ich do uranových*. Ve třetí části dotazníku si shodně obě skupiny respondentů nejlépe poradily s překladem věty: *Najradšej mám tieto cukríky.* (viz přílohu č. 13)

V přílohách č. 14, č. 15, č. 16 se nachází porovnání čtyř skupin respondentů – respondentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska, respondentů, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska, respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale mají přátele ze Slovenska a respondentů, kteří nemají ani rodinného příslušníka, ani přátele ze Slovenska. Dle tabulky č. 11 dosáhla nejlepších výsledků skupina studentů, kteří mají přátele i rodinného příslušníka, pocházejícího ze Slovenska (78,08% úspěšnost). Na opačné straně úspěšnosti byli respondenti, kteří nemají přátele, ani rodinného příslušníka ze Slovenska (59,24%). Tato skutečnost (rozdíl téměř 19 %) ukazuje, že rodinné a přátelské vazby ke Slovensku zřejmě ovlivnily výsledky dotazníkového šetření.

| Shrnutí všech částí | Počet respondentů | Správné odpovědi | Špatné odpovědi | Celková úspěšnost |
|-------------------------|-------------------|------------------|-----------------|-------------------|
| Rodina ANO, Přátelé ANO | 13 | 609 | 171 | 78,08 % |
| Rodina ANO, Přátelé NE | 3 | 132 | 48 | 73,33 % |
| Rodina NE, Přátelé ANO | 21 | 867 | 393 | 68,81 % |
| Rodina NE, Přátelé NE | 24 | 853 | 587 | 59,24 % |

Tabulka č. 11

3. 3 Verifikace hypotéz

Za účelem verifikace hypotetických tvrzení o vztazích mezi jevy, neboli statistických hypotéz – nulových H_0 a alternativních H_A , byl aplikován Test nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku dle Chráska (2007, s. 83). „Pravděpodobnost, že neoprávněně odmítneme nulovou hypotézu (a tudíž nesprávně přijmeme alternativní hypotézu), se nazývá hladina významnosti.“ (Chráska, 2007, s. 70) Pracoval jsem na hladině významnosti 0,05 a 0,01, což znamená, že pravděpodobnost, že by pozorované závislosti vznikly pouze náhodou, je menší než 5 % a 1 %.

Hypotéza 1

Oslovení studenti bohemistiky FF UP v Olomouci žijící na Moravě a ve Slezsku prokazují vyšší lexikální znalost slovenštiny než vybraní studenti bohemistiky FF UP v Olomouci, kteří jsou z Čech.

H_{10} : Mezi lexikální znalostí slovenštiny u oslovených studentů z Moravy a ze Slezska a u vybraných studentů z Čech není statisticky významný rozdíl.

H_{1A} : Mezi lexikální znalostí slovenštiny u oslovených studentů z Moravy a ze Slezska a u vybraných studentů z Čech je statisticky významný rozdíl.

Schéma čtyřpolní tabulky:

| | Správně | Nesprávně | Σ |
|-----------------------------------|---------|-----------|----------|
| Respondenti z Moravy a ze Slezska | 1863 | 837 | 2700 |
| Respondenti z Čech | 598 | 362 | 960 |
| Σ | 2461 | 1199 | 3660 |

Vzorec:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a+b)(a+c)(b+d)(c+d)}$$

Výsledek: $\chi^2 = 14,47$

Srovnání s hladinou významnosti:

| α | Chí-kvadrát | 14,47 |
|----------|-------------|--------------|
| 0,05 | Chí2-krit | 3,841 |
| 0,01 | Chí2-krit | 6,635 |

Závěr testování: Platí alternativní hypotéza H_{1A} na hladině významnosti 0,05 i 0,01.

Kritická hodnota pro chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 1 stupeň volnosti je $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 14,47$ je větší než hodnota kritická, a proto musím přijmout alternativní hypotézu a zamítnout hypotézu nulovou. To stejné platí pro hladinu významnosti 0,01 a 1 stupeň volnosti, kde $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$. Na základě výsledků aplikované statistické metody chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku tedy potvrzují hypotézu pojednávající o tom, že oslovení studenti bohemistiky FF UP v Olomouci žijící na Moravě a ve Slezsku prokazují vyšší lexikální znalost slovenštiny než vybraní studenti bohemistiky FF UP v Olomouci, kteří jsou z Čech.

Hypotéza 2

Lexikální znalost slovenštiny je považována za vyšší u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska než u vybrané skupiny studentů, která rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska nemá.

H₂₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska a u respondentů, kteří rodinného příslušníka ze Slovenska nemají, není statisticky významný rozdíl.

H_{2A}: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska a u respondentů, kteří rodinného příslušníka ze Slovenska nemají, je statisticky významný rozdíl.

Schéma čtyřpolní tabulky:

| | Správně | Nesprávně | Σ |
|-------------------------|---------|-----------|------|
| Rodina ze Slovenska ANO | 741 | 219 | 960 |
| Rodina ze Slovenska NE | 1720 | 980 | 2700 |
| Σ | 2461 | 1199 | 3660 |

Vzorec:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a+b)(a+c)(b+d)(c+d)}$$

Výsledek: $\chi^2 = 58,45$

Srovnání s hladinou významnosti:

| α | Chí-kvadrát | 58,45 |
|----------|-------------|-------|
| 0,05 | Chí2-krit | 3,841 |
| 0,01 | Chí2-krit | 6,635 |

Závěr testování: Platí alternativní hypotéza H_{2A} na hladině významnosti 0,05 i 0,01.

Kritická hodnota pro chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 1 stupeň volnosti je $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 58,45$ je větší než hodnota kritická, a proto musím přijmout alternativní hypotézu a zamítnout hypotézu nulovou. To stejné platí pro hladinu významnosti 0,01 a 1 stupeň volnosti, kde $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$. Na základě výsledků aplikované statistické metody chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku tedy potvrzují hypotézu pojednávající o tom, že lexikální znalost slovenštiny je považována za

vyšší u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska než u vybrané skupiny studentů, která rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska nemá.

Hypotéza 3

Lexikální znalost slovenštiny u respondentů majících přátele ze Slovenska je vyšší než u těch, kteří přátele ze Slovenska nemají.

H₃₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů majících přátele ze Slovenska a u těch dotazovaných, kteří přátele ze Slovenska nemají, není statisticky významný rozdíl.

H_{3A}: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů majících přátele ze Slovenska a u těch dotazovaných, kteří přátele ze Slovenska nemají, je statisticky významný rozdíl.

Schéma pro čtyřpolní tabulku:

| | Správně | Nesprávně | Σ |
|--------------------------|---------|-----------|------|
| Přátelé ze Slovenska ANO | 1476 | 564 | 2040 |
| Přátelé ze Slovenska NE | 982 | 638 | 1620 |
| Σ | 2458 | 1141 | 3660 |

Vzorec:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a+b)(a+c)(b+d)(c+d)}$$

Výsledek: $\chi^2 = 59,40$

Srovnání s hladinou významnosti:

| α | Chí-kvadrát | 59,40 |
|----------|-------------|--------------|
| 0,05 | Chí2-krit | 3,841 |
| 0,01 | Chí2-krit | 6,635 |

Závěr testování: Platí alternativní hypotéza H_{3A} na hladině významnosti 0,05 i 0,01.

Kritická hodnota pro chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 1 stupeň volnosti je $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 59,40$ je větší než hodnota kritická, a proto musím přijmout alternativní hypotézu a zamítnout hypotézu nulovou. To stejné platí pro hladinu významnosti 0,01 a 1 stupeň volnosti, kde $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$. Na základě výsledků aplikované statistické metody chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku tedy potvrzují hypotézu pojednávající o tom, že lexikální znalost slovenštiny u respondentů majících přátele ze Slovenska je vyšší než u těch, kteří přátele ze Slovenska nemají.

Hypotéza 4:

Respondenti, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska dosahují vyšší lexikální znalosti slovenštiny oproti respondentům, kteří rodinného příslušníka ani přátele ze Slovenska nemají.

H₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u oslovených studentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u vybraných studentů, kteří rodinného příslušníka ani přátele ze Slovenska nemají, není statisticky významný rozdíl.

H_{4A}: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u oslovených studentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u vybraných studentů, kteří rodinného příslušníka ani přátele ze Slovenska nemají, je statisticky významný rozdíl.

Schéma pro čtyřpolní tabulku:

| | Správně | Nesprávně | Σ |
|-----------------------------------|---------|-----------|------|
| Rodina a přátelé ze Slovenska ANO | 609 | 171 | 780 |
| Rodina a přátelé ze Slovenska NE | 853 | 587 | 1440 |
| Σ | 1444 | 776 | 2220 |

Vzorec:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a+b)(a+c)(b+d)(c+d)}$$

Výsledek: $\chi^2 = 78,28$

Srovnání s hladinou významnosti:

| α | Chí-kvadrát | 78,28 |
|----------|-------------|--------------|
| 0,05 | Chí2-krit | 3,841 |
| 0,01 | Chí2-krit | 6,635 |

Závěr testování: Platí alternativní hypotéza H_{4A} na hladině významnosti 0,05 i 0,01.

Kritická hodnota pro chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 1 stupeň volnosti je $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 78,28$ je větší než hodnota kritická, a proto musím přijmout alternativní hypotézu a zamítnout hypotézu nulovou. To stejné platí pro hladinu významnosti 0,01 a 1 stupeň volnosti, kde $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$. Na základě výsledků aplikované statistické metody chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku tedy potvrzují hypotézu pojednávající o tom, že respondenti, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska dosahují vyšší lexikální znalosti slovenštiny oproti respondentům, kteří rodinného příslušníka ani přátele ze Slovenska nemají.

Hypotéza 5

Oslovená skupina studentů, mající rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska vykazuje vyšší lexikální znalost slovenštiny než vybraná skupina studentů, která nemá rodinného příslušníka ze Slovenska, ale má přátele ze Slovenska.

H₅₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u skupiny respondentů, která má rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u skupiny respondentů, která nemá rodinného příslušníka ze Slovenska, ale má přátele ze Slovenska, není statisticky významný rozdíl.

H_{5A}: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u skupiny respondentů, která má rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska a u skupiny respondentů, která nemá rodinného příslušníka ze Slovenska, ale má přátele ze Slovenska, je statisticky významný rozdíl.

Schéma pro čtyřpolní tabulku:

| | Správně | Nesprávně | Σ |
|-----------------------------------|---------|-----------|------|
| Rodina a přátelé ze Slovenska ANO | 609 | 171 | 780 |
| Rodina NE, přátelé ANO | 867 | 393 | 1260 |
| Σ | 1476 | 564 | 2040 |

Vzorec:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a+b)(a+c)(b+d)(c+d)}$$

Výsledek: $\chi^2 = 20,68$

Srovnání s hladinou významnosti:

| α | Chí-kvadrát | 20,68 |
|----------|-------------|--------------|
| 0,05 | Chí2-krit | 3,841 |
| 0,01 | Chí2-krit | 6,635 |

Závěr testování: Platí alternativní hypotéza H_{5A} na hladině významnosti 0,05 i 0,01.

Kritická hodnota pro chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 1 stupeň volnosti je $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 20,68$ je větší než hodnota kritická, a proto musím přijmout alternativní hypotézu a zamítnout hypotézu nulovou. To stejně platí pro hladinu významnosti 0,01 a 1 stupeň volnosti, kde $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$. Na základě výsledků aplikované statistické metody chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku tedy potvrzují hypotézu pojednávající o tom, že oslovená skupina studentů, mající rodinného

příslušníka i přátele ze Slovenska vykazuje vyšší lexikální znalost slovenštiny než vybraná skupina studentů, která nemá rodinného příslušníka ze Slovenska, ale má přátele ze Slovenska.

Ověření hypotéz H6, H7 a H8

Jelikož skupinu, která má rodinu, ale nemá přátele ze Slovenska, tvoří pouze 3 respondenti, nebylo možné verifikovat hypotézy číslo 6, 7 a 8 ve znění:

H6: Lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska je vyšší než u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska.

H7: Lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska, je vyšší než u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ani nemají přátele ze Slovenska.

H8: Lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří mají rodinného příslušníka, ale nemají přátele ze Slovenska, je vyšší než u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska, ale mají přátele ze Slovenska.

Hypotéza 9

Lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka, ale mají přátele ze Slovenska, je vyšší než u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka, ani přátele pocházející ze Slovenska.

H9₀: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka, ale mají přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka, ani přátele pocházející ze Slovenska, není statisticky významný rozdíl.

H9_A: Mezi lexikální znalostí slovenštiny u respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka, ale mají přátele ze Slovenska a u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka, ani přátele pocházející ze Slovenska, je statisticky významný rozdíl.

Schéma pro čtyřpolní tabulku:

| | Správně | Nesprávně | Σ |
|------------------------|---------|-----------|------|
| Rodina NE, přátelé NE | 853 | 587 | 1440 |
| Rodina NE, přátelé ANO | 867 | 393 | 1260 |
| Σ | 1720 | 980 | 2700 |

Vzorec:

$$\chi^2 = n \cdot \frac{(ad - bc)^2}{(a+b)(a+c)(b+d)(c+d)}$$

Výsledek: $\chi^2 = 26,71$

Srovnání s hladinou významnosti:

| | | |
|----------|-------------|--------------|
| α | Chí-kvadrát | 26,71 |
| 0,05 | Chí2-krit | 3,841 |
| 0,01 | Chí2-krit | 6,635 |

Závěr testování: Platí alternativní hypotéza H_{9A} na hladině významnosti 0,05 i 0,01.

Kritická hodnota pro chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 1 stupeň volnosti je $\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$. Vypočítaná hodnota testového kritéria $\chi^2 = 26,71$ je větší než hodnota kritická, a proto musím přijmout alternativní hypotézu a zamítnout hypotézu nulovou. To stejné platí pro hladinu významnosti 0,01 a 1 stupeň volnosti, kde $\chi^2_{0,01}(1) = 6,635$. Na základě výsledků aplikované statistické metody chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku tedy potvrzují hypotézu pojednávající o tom, že lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka, ale mají přátele ze Slovenska, je vyšší než u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka, ani přátele pocházející ze Slovenska.

3.4 Shrnutí dotazníkového šetření

V této části bakalářské práce jsou shrnuty získané výsledky dotazníkového šetření. Vychází ze stanovených výzkumných hypotéz a opírají se o parciální analýzy jednotlivých dotazníkových částí, které jsou představeny v příslušných kapitolách.

Z výsledků průvodní části dotazníku vyplynulo, že většina oslovených studentů (73,77 %) pochází z Moravy a ze Slezska. Dále také to, že alespoň jednoho příbuzného, pocházejícího ze Slovenska, má 26,23 % dotazovaných. Alespoň jednou navštívilo Slovensko 88,52 % studentů. Respondenti také často přijdou do kontaktu se slovenským jazykem díky svým slovenským přátelům. Alespoň jednoho přítele pocházejícího ze Slovenska má 44,26 % z nich. Co se týče způsobu, jak studenti navazují kontakt se slovenštinou, je nejčastějším způsobem poslech slovenské hudby (65,58 %), následovaný sledováním slovenských televizních stanic (45,9 %) a slovenských filmů (29,51 %). Více než čtvrtina dotazovaných studentů (26,23 %) jezdí na Slovensko za přírodou a sportovním

vyžitím. Všechny tyto aspekty dokazují stále velmi blízký a kladný vztah ke Slovensku u mladší generace i po dvaceti letech od rozdělení ČSFR.

Analýza výsledků ukázala, že oslovení **studenti v dotazníkovém šetření uspěli na 67,24 %**. Nejtěžší byla pro studenty druhá část dotazníku, ve které měli doplnit jedním z nabízených výrazů, větu ve slovenštině (60,33% úspěšnost). Nejlepšího výsledku respondenti dosáhli ve třetí části dotazníku, ve které překládali věty ze slovenštiny do češtiny (70,71% úspěšnost). K nejproblematictějším položkám patřilo doplnění věty: *Pocestujeme do San Diega a potom už príde na olympiáda.* (16,39% úspěšnost) V této větě měli respondenti problém s určením rodu doplněného výrazu. Slovo řada je v češtině ženského rodu, ovšem ve slovenštině je to výraz mužského rodu – rad. Dále byl pro studenty nejsložitější překlad věty: *V detstve bol veľmi cintľavý.* (18,03% úspěšnost) a překlad slovesa *odobriť* (19,67% úspěšnost). Naopak nejúspěšnější byli při překladu věty: *Najradšej mám tieto cukríky.* a sloves *zošalieť* a *čudovať sa*. U všech těchto tří položek odpovědělo správně 60 z 61 dotazovaných.

Na základě stanovených cílů výzkumného šetření bylo formulováno devět hypotéz. Testem nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku jich bylo šest ověřeno a přijato. Tři hypotézy nebylo možné verifikovat. **Byly tedy přijaty tyto hypotézy:**

1) Oslovení studenti bohemistiky FF UP v Olomouci žijící na Moravě a ve Slezsku prokazují vyšší lexikální znalost slovenštiny než vybraní studenti bohemistiky FF UP v Olomouci, kteří jsou z Čech. – V tomto případě prokázali studenti z Moravy a ze Slezska o 6,71 % vyšší lexikální znalost slovenštiny než respondenti z Čech.

2) Lexikální znalost slovenštiny je považována za vyšší u dotazovaných, kteří mají rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska než u vybrané skupiny studentů, která rodinného příslušníka pocházejícího ze Slovenska nemá. – Získané výsledky dokazují, že lze považovat lexikální znalost slovenštiny za vyšší u těch respondentů, kteří mají rodinné vazby ke Slovensku. Ti totiž dosáhli v dotazníku 76,77% úspěšnosti, zatímco skupina bez rodinných vazeb 63,85% úspěšnosti.

3) Lexikální znalost slovenštiny u respondentů majících přátele ze Slovenska je vyšší než u těch, kteří přátele ze Slovenska nemají. – Lexikální znalost slovenštiny byla opravdu vyšší u skupiny studentů, kteří mají přátele ze Slovenska, a to o 11,73 %.

4) Respondenti, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska dosahují vyšší lexikální znalosti slovenštiny oproti respondentům, kteří rodinného příslušníka ani přátele ze Slovenska nemají. – Při komparaci výsledků těchto dvou skupin respondentů byl

rozdíl v úspěšnosti největší. Studenti, kteří mají rodinné i přátelské vazby ke Slovensku dosáhli 78,08% úspěšnosti. Studenti, bez těchto vazeb, dosáhli 59,24% úspěšnosti.

5) Oslovená skupina studentů, mající rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska vykazuje vyšší lexikální znalost slovenštiny než vybraná skupina studentů, která nemá rodinného příslušníka ze Slovenska, ale má přátele ze Slovenska. – Zde byla prokázána o 9,27 % vyšší lexikální znalost slovenštiny u první skupiny respondentů.

6) Lexikální znalost slovenštiny respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka, ale mají přátele ze Slovenska, je vyšší než u dotazovaných, kteří nemají rodinného příslušníka, ani přátele pocházející ze Slovenska. – Při porovnání těchto dvou skupin respondentů, dosáhli lepšího výsledku (o 9,57 %) studenti, kteří mají přátele ze Slovenska.

ZÁVĚR

Předložená bakalářská práce si za hlavní cíl stanovila, zjistit aktuální stav lexikální znalosti slovenštiny u studentů bohemistiky FF UP v Olomouci. V teoretické části jsem se věnoval nástinu vztahů češtiny a slovenštiny před vznikem společného státu, v době Československa i po jeho následném rozdělení. Byly vysvětleny pojmy jako diglosie, bilingvismus a pasivní bilingvismus. Také byly prezentovány některé vybrané podobnosti a odlišnosti češtiny a slovenštiny. Zmíněny byly některé vybrané bohemismy ve slovenštině a slovakismy v češtině.

Úkolem praktické, stěžejní, části bylo pomocí kvantitativního šetření s využitím dotazníku analyzovat aktuální stav lexikální znalosti slovenštiny u studentů bohemistiky FF UP v Olomouci a také to, zda a jak souvisí úroveň lexikální znalosti slovenštiny s krajevou příslušností respondentů a s jejich rodinnými či přátelskými vazbami ke Slovensku. Hlavními motivy byl velmi kladný vztah autora práce ke Slovensku a zjištění aktuálního stavu znalosti slovenštiny u generace narozené těsně před nebo po rozpadu ČSFR.

Celkově se do dotazníkového šetření zapojilo 61 respondentů, jejichž odpovědi byly správné v 67,24 %, což pokládám za velmi pozitivní zjištění. Pravděpodobnostní tvrzení, která byla formulována k dílčím cílům, byla prostřednictvím Testu nezávislosti chí-kvadrát pro čtyřpolní tabulku v 6³⁴ případech z 9 ověřena a také přijata. Tímto byl potvrzen můj předpoklad o korelaci úrovně lexikální znalosti slovenštiny s krajevou příslušností respondentů a s jejich rodinnými či přátelskými vazbami ke Slovensku. Pro přehlednost a velké množství analyzovaných a komparovaných dat byly tabulky četností správných odpovědí a procentuálních úspěšností zařazeny do příloh.

Závěrem si dovoluji konstatovat, že hlavní cíl i dílčí cíle této bakalářské práce byly naplněny.

Domnívám se, že i po dvaceti letech od rozdělení ČSFR na dva samostatné státy, se vztahy mezi Českem a Slovenskem příliš nenarušily. To platí i o vztahu češtiny a slovenštiny. Stále se objevují výrazy, které pronikají z jednoho jazyka do druhého a naopak, a dle mého názoru, tomu tak bude i do budoucna. Nelze nevidět nepřeborné množství podobností v jazyce, kultuře, povaze apod. Čechů a Slováků. Samozřejmě, nejsou to národy totožné. Čas ovšem ukáže, jestli i následující generace budou bez

³⁴ Tři hypotézy nebylo možné verifikovat z důvodu velmi nízkého počtu respondentů (pouze 3) ve skupině, ke které se tato tvrzení vázala.

problémů rozumět druhému jazyku a přispívat ke vzájemné komunikaci mezi oběma zeměmi.

ANOTACE

Autor práce: Michal Čermák

Název katedry a fakulty: Katedra bohemistiky, Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Název práce: Lexikální znalost slovenštiny u studentů bohemistiky FF UP

Vedoucí práce: PhDr. Ondřej Bláha, Ph.D.

Počet znaků: 80 554

Počet příloh: 16

Počet titulů použité literatury: 30

Klíčová slova: lexikální znalost, slovenština, čeština, bilingvismus, pasivní bilingvismus, bohemistika, česko-slovenské jazykové vztahy, studenti, Československo, dotazník, jazykové kontakty,

Cílem této bakalářské práce je zjistit, jakou lexikální znalostí slovenštiny disponují studenti bohemistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého. První část práce nastiňuje česko-slovenské vztahy, zejména jazykové, těsně před vznikem ČSR a poté v době společného státu a také po rozdělení ČSFR na dva jednotlivé státy. Dále jsou v první části vysvětleny pojmy, jako diglosie, bilingvismus, pasivní bilingvismus. Jsou uvedeny vybrané odlišnosti a společné znaky češtiny a slovenštiny. Druhou část práce tvoří dotazníkový průzkum obsahující slovenská slova bez kontextu i stojící v kontextu věty. Jsou vyhodnoceny výsledky dotazníkového šetření u 61 respondentů, které měly naznačit stav lexikální znalosti slovenštiny u studentů bohemistiky FF UP. V závěru jsou výsledky komplexně vyhodnoceny.

Key words: Lexical knowledge, Slovak language, Czech language, bilingualism, passive bilingualism, Czech studies, Czech-Slovak linguistic relations, students, Czechoslovakia, questionnaire, language contacts

The aim of this bachelor thesis is to investigate what lexical knowledge of Slovak language have students of Czech studies at Philosophical faculty of UP. The first part of the work describes Czech-Slovak relations, especially linguistic, just before the foundation of RSC and at the time of common state and after division of Czechoslovakia. Furthermore, in the first part explains terms such as diglossia, bilingualism, passive bilingualism. Provides selected differences and common features of Czech language and Slovak language. The

second part of the work consists of questionnaire research including Slovak words in or out of a sentence context of the sentence. The acquired results of the questionnaire research are analysed by 61 respondents, which should indicate state of lexical knowledge of Slovak language by students of Czech studies FF UP. In the final part of work, results are comprehensively analysed.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BĚLIČ, J.: *Slovenština*. SPN, Praha 1964

BUZÁSSYOVÁ, K.: Aspekty kontaktoch slovenčiny a češtiny. In: ONDREJOVIČ, S. – ŠIMKOVÁ, M.: *Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej češtiny*. Veda, Bratislava 1995, s. 163–182

ČAPKA, F.: *Nástin vztahů Čechů a Slováků*. CERM, Brno 2000. ISBN 80-7204-150-9

ČERNÝ, J.: *Dějiny lingvistiky*. Votobia, Olomouc 1996. ISBN 80-85885-96-4

FERGUSON, Ch.: Diglosia. *World*, 15, 1959, s. 325–340

FISHMAN, J.: Bilingualism with and without diglossia: diglossia with and without bilingualism. *Journal of Social Issues*, 23, 1967, s. 29–38

GAŠPARÍKOVÁ, Ž. – KAMIŠ, A.: *Slovensko-český slovník*. SPN, Praha 1986

HORECKÝ, J.: Slovensko-česká diglosná komunikácia, In: : ONDREJOVIČ, S. – ŠIMKOVÁ, M.: *Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej češtiny*. Veda, Bratislava 1995, s. 183–187

JEDLIČKA, A.: *Spisovný jazyk v současné komunikaci*. Univerzita Karlova, Praha 1974

JELÍNEK, M.: O některých puristických tendencích v kultuře spisovné slovenštiny. In: POSPÍŠIL, I. ed. *Brněnská slovakistika a česko-slovenské vztahy*. Masarykova univerzita, Brno 1998, s. 29–40

KAČALA, J. a kol.: *Krátký slovník slovenského jazyka*. Veda, Bratislava 2003. ISBN 80-224-0750-X

KLIMEŠ, L.: *Slovník cizích slov*. 6. vyd. SPN, Praha 1998. ISBN 80-7235-023-4

KOPEČNÝ, F.: *Základní všeslovanská slovní zásoba*, Academia, Praha 1981

LINHARTOVÁ, V.: Na okraj kulturního vztahu česko-slovenského. In: POSPÍŠIL, I. ed.: *Brněnská slovakistika a česko-slovenské vztahy*. Masarykova univerzita, Brno 1998

MUSILOVÁ, K. – DOBROTOVÁ, I.: *Z dějin kontaktů dvou blízkých slovanských jazyků, češtiny a slovenštiny*, In: „Bohemistyka” 2012, nr 1, ISSN 1642–9893

MUSILOVÁ, K. – SOKOLOVÁ, M.: Funkčnost česko-slovenských kontaktních jevů v současnosti. In: FIALA, J.: *Studia Moravica 1*. Univerzita Palackého, Olomouc 2004, s. 133–146

- MUSILOVÁ, K.: Rozvíjení percepční kompetence žáků ve vztahu k blízkému slovanskému jazyku – ke slovenštině. In: *Jazykovědné aktuality*, 1999. roč. XXXVI, zvláštní číslo, ISSN 121-2-5326
- MUSILOVÁ, K.: Vývojové tendence v komunikaci Čechů a Slováků po rozdělení ČSFR. In: FIALA, J.: *České, polské a slovenské jazykové a literární souvislosti*. Univerzita Palackého, Olomouc 2003, s. 223–229
- NÁBĚLKOVÁ, M.: *Slovenčina a čeština v kontakte. Pokračovanie príbehu*. Veda, Bratislava - Praha 2008. ISBN 978-80-224-1060-1
- NEČAS, J. – KOPECKÝ, M.: *Slovensko-český a česko-slovenský slovník rozdílných výrazů*. SPN, Praha 1963. ISBN 80-04-22417-2
- NEKVAPIL, J.: bilingvismus. In: KARLÍK, P. a kol.: *Encyklopedický slovník češtiny*. Nakladatelství LN, Praha 2002. ISBN 80-7106-484-X
- ONDREJOVIČ, S.: Niekoľko glos k majoritným a minoritným spoločnostvám. In: *Euroletteraria & Eurolingua 2005*, Technická univerzita, Liberec 2005, ISBN 80-7372-040-X, 243–249.
- RYCHLÍK, J.: *Češi a Slováci ve 20. století, Spolupráce a konflikty 1914–1992*. Vyšehrad, Praha 2012, ISBN 978-80-7429-133-3
- SLOBODA, M.: Slovensko-česká (semi)komunikace a vzájemná (ne)rozumitelnost. *Čeština doma a ve světě*, XII, č. 3–4, 2004c.
- SOCHOVÁ, Z. – POŠTOLKOVÁ, B.: *Co v slovnících nenajdete: novinky v současné slovní zásobě*. Portál, Praha 1994
- SOKOLOVÁ, M.: České kontaktné javy ve slovečine. In: Ondrejovič, S. - ŠIMKOVÁ, S.: *Sociolingvistické aspekty výskumu súčasnej slovenčiny*. Veda, Bratislava, 1995, s. 188–206
- SOKOLOVÁ, M.: Komunikatívna efektívnosť českých kontaktných javov v súčasnej slovečine. In: Red. ODALOŠ, P. - PATRÁŠ, V.: *Všeobecné a špecifické otázky jazykovej komunikácie*. Pedagogická fakulta, Banská Bystrica 1991, s. 232–242
- UHER, F.: *Slovenský jazyk pro studenty učitelství v 1. - 4. ročníku ZŠ*. SPN, Praha 1988
- VYKYPĚLOVÁ, T.: slovenština. In: KARLÍK, P. a kol.: *Encyklopedický slovník češtiny*. Nakladatelství LN, Praha 2002. ISBN 80-7106-484-X

ZEMAN, J.: K jazykovým kontaktům mezi češtinou a slovenštinou. In: *Funkční lingvistika a dialektika. Linguistika. XVII/1*. Ústav pro jazyk český, Praha 1988, s. 172–175

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Dotazník

Příloha č. 2 Výsledky první části dotazníku

Příloha č. 3 Výsledky první části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů z Čech a respondentů z Moravy a ze Slezska

Příloha č. 4 Výsledky první části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska a respondentů, kteří jej nemají

Příloha č. 5 Výsledky první části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů, kteří mají přátele ze Slovenska a respondentů, kteří přátele ze Slovenska nemají

Příloha č. 6 Výsledky první části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska, respondentů, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska, respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale mají přátele ze Slovenska a respondentů, kteří nemají ani rodinného příslušníka, ani přátele ze Slovenska

Příloha č. 7 Výsledky druhé části dotazníku

Příloha č. 8 Výsledky druhé části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů z Čech a respondentů z Moravy a ze Slezska

Příloha č. 9 Výsledky druhé části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska a respondentů, kteří jej nemají

Příloha č. 10 Výsledky druhé části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů, kteří mají přátele ze Slovenska a respondentů, kteří přátele ze Slovenska nemají

Příloha č. 11 Výsledky druhé části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska, respondentů, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska, respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale mají přátele ze Slovenska a respondentů, kteří nemají ani rodinného příslušníka, ani přátele ze Slovenska

Příloha č. 12 Výsledky třetí části dotazníku

Příloha č. 13 Výsledky třetí části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů z Čech a respondentů z Moravy a ze Slezska

Příloha č. 14 Výsledky třetí části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska a respondentů, kteří jej nemají

Příloha č. 15 Výsledky třetí části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů, kteří mají přátele ze Slovenska a respondentů, kteří přátele ze Slovenska nemají

Příloha č. 16 Výsledky třetí části dotazníku – Srovnání odpovědí respondentů, kteří mají rodinného příslušníka i přátele ze Slovenska, respondentů, kteří mají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale nemají přátele ze Slovenska, respondentů, kteří nemají rodinného příslušníka ze Slovenska, ale mají přátele ze Slovenska a respondentů, kteří nemají ani rodinného příslušníka, ani přátele ze Slovenska

DOTAZNÍK

Lexikální znalost slovenštiny u studentů bohemistiky FF UP

Pohlaví:

- a.) muž
- b.) žena

Věk:

Obor:

Ročník:

Kraj:

- | | | | |
|-----------------|-----------------|---------------------|------------------|
| a.) Karlovarský | d.) Liberecký | g.) Královehradecký | k.) Olomoucký |
| b.) Ústecký | e.) Středočeský | h.) Pardubický | l.) Jihomoravský |
| c.) Plzeňský | f.) Jihočeský | i.) Moravskoslezský | m.) Zlínský |
| | | j.) Praha | n.) Vysočina |

Pochází někdo z vaší rodiny ze Slovenska?

- a.) ano Pokud odpovíte ano, můžete napsat kdo:
- b.) ne

Jak často navštěvujete Slovensko?

- a.) nikdy jsem Slovensko nenavštívil/a
- b.) méně než jednou ročně
- c.) jednou a více než jednou ročně

Je někdo z vašich přátel Slovák/Slovenka?

- a.) ano
- b.) ne

Jaký máte vztah ke Slovensku, příp. slovenštině?

- a.) poslouchám slovenskou hudbu (rádio)
- b.) sleduji slovenské filmy
- c.) sleduji slovenské televizní stanice
- d.) čtu slovenské knihy (noviny)
- e.) zajímám se o slovenskou divadelní scénu
- f.) zajímám se o slovenskou historii
- g.) zajímám se o slovenskou přírodu
- h.) jezdím na Slovensko za sportovními aktivitami
- i.) jezdím na Slovensko za kulturou (výstavy, festivaly, koncerty, ...)

j.) jiné -

.....
.....
.....
.....

U následujících výrazů zakroužkujte tu odpověď, která je správná. **Vždy je správná pouze jedna možnost.**

1.) Co znamená spojení *rezancová polievka*?

- a.) nudlová polévka
- b.) kuřecí polévka
- c.) druh polevy
- d.) hovězí polévka

2.) Co znamená *odkiaľ* ?

- a.) odkdy
- b.) odkudsi
- c.) odkud
- d.) odkudkoliv

3.) Kdo nebo co je to *stĺpček*?

- a.) stojan
- b.) malý chlapec
- c.) novinový „sloupek“
- d.) malý schod

4.) Kdo nebo co je to *veriaci*?

- a.) věnečky
- b.) snoubenec
- c.) vřelý (horký)
- d.) věřící

5.) Co znamená spojení *išla dnu*?

- a.) osoba žen. pohlaví vyšla ven (z domu)
- b.) osoba žen. pohlaví vešla dovnitř (do domu)
- c.) osoba žen. pohlaví sešla dolů (do sklepa)
- d.) osoba žen. pohlaví upadla

6.) Co znamená sloveso *požičat* ?

- a.) rozžvýkat
- b.) prohlédnout
- c.) půjčit
- d.) pozívat (k někomu)

9.) Co znamená sloveso *čudovať sa*?

- a.) hemžit se
- b.) divit se
- c.) čichnout si
- d.) krčit se

10.) Co znamená *onakvý*?

- a.) jiný
- b.) lepší
- c.) její
- d.) označený

11.) Kdo nebo co je to *búranisko*?

- a.) velká bouře
- b.) buran (neslušný člověk)
- c.) zboženiště
- d.) bouřlivý člověk

12.) Co jsou to *vrecúška*?

- a.) ouška
- b.) kapesníky
- c.) sáčky
- d.) druh sladkého pečiva

13.) Co znamená sloveso *zarábat* ?

- a.) bořit (se)
- b.) bavit (se)
- c.) zaobírat (se)
- d.) vydělávat

14.) Co znamená sloveso *zožat* ?

- a.) pokosit
- b.) sezvat
- c.) zůstat (na místě)
- d.) utřít

7.) Co znamená zosobášit' (sa)?

- a.) oddat se (ve smyslu svatby)
- b.) zesměšnit se
- c.) zařadit se
- d.) zásobovat se

8.) Co je to platňa?

- a.) pokladna
- b.) deska (gramofonová)
- c.) platící (žen. pohlaví)
- d.) pláň

17.) Co jsou to cestoviny?

- a.) několik druhů těsta
- b.) cestopisy
- c.) těstoviny
- d.) noviny na cestu

18.) Co jsou to preteky?

- a.) průtahy
- b.) protlaky
- c.) přetisky
- d.) závody

19.) Co znamená sloveso vyžmýkat' ?

- a.) vysmýknout (se)
- b.) vyždímat se (vyčerpat se)
- c.) vyzářovat
- d.) vzpřímit (se)

20.) Co znamená sloveso odobřit' ?

- a.) odebrat
- b.) udobřit (se)
- c.) odepřít (si)
- d.) schválit

21.) Kdo nebo co je vidiek?

- a.) svědek
- b.) člověk, který byl spatřen (viděn)
- c.) venkov
- d.) vidle

15.) Co znamená sloveso zošaliet' ?

- a.) zešedivět
- b.) zešítet
- c.) zohyzdit
- d.) srazit (se)

16.) Kdo nebo co je tlač' (Nsg)?

- a.) tkadlec
- b.) šrot
- c.) tlak
- d.) tisk

24.) Co je to hojdačka?

- a.) houpačka
- b.) klouzačka
- c.) hody (posvícení)
- d.) naběračka

25.) Kdo je to rovesník?

- a.) rovný člověk (jednající na rovinu)
- b.) protivník
- c.) vrstevník
- d.) dělník

26.) Co znamená slovo chor'avý?

- a.) churavý (často nemocný)
- b.) horlivý
- c.) chraptivý (hlas)
- d.) hloupý

27.) Co jsou to nožnice?

- a.) ložnice
- b.) nůžky
- c.) dlouhé nohy
- d.) kalhoty

28.) Co znamená sloveso rátat' ?

- a.) pomáhat
- b.) počítat
- c.) smát se (řehtat se)
- d.) razítkovat

22.) Co znamená slovo *pery* (Npl)?

- a.) rty
- b.) peří
- c.) pera (psací)
- d.) párky

29.) Co znamená slovo *úžera*?

- a.) lichva
- b.) úžeh
- c.) žebrota
- d.) ústava

23.) Co znamená sloveso *zlyhat'* ?

- a.) selhat
- b.) slíznout
- c.) slévat
- d.) slézt (dolů)

30.) Co znamená slovo *triezvy*?

- a.) odezvy
- b.) třený
- c.) špatný
- d.) střízlivý

V následující části doplňte do věty chybějící výraz, který se do ní nejlépe hodí. **Správná je vždy pouze jedna možnost.**

1.) Problémom je, že nik tieto galaxie nevidel.

- a.) dopiaľ
- b.) dosiaľ
- c.) dokiaľ
- d.) doviaľ

2.) Výpovedná pracovná je 5 mesiacov.

- a.) pôžička
- b.) levota
- c.) lehota
- d.) lahôda

3.) Novomanželia strávili v Grécku.

- a.) medové týždne
- b.) bozky
- c.) sužobu
- d.) svätice

4.) Lekári o nemocnicu v Košiciach.

- a.) sa priahajú
- b.) sa vedia
- c.) sa boria
- d.) sa sporia

5.) Hasiči a vojaci majú nárok na výsluhový

- a.) dôhod
- b.) východok
- c.) dôchodok
- d.) schodok

6.) Americký herec hrával drsných gangstrov.

- a.) najmä
- b.) zajmä
- c.) vyjmä
- d.) kradma

7.) Bývalú premiérku chce vláda za predsedníčku Úradu pre verejné obstarávanie.

- a.) vymerať
- b.) vymenovať
- c.) vyvrieť
- d.) pomíňať

8.) služieb samotnej cestovky zisťovali, či zákazníkov v katalógoch láka na pravdivé informácie a obrázky.

- a.) skôr
- b.) okrem
- c.) napokon
- d.) zatiaľ

9.) Páchateľa identifikovali na základe fotografií a prstov.

- a.) odtlačkov
- b.) odtienov
- c.) otlakou
- d.) otrasou

10.) Do mesta sa ide veľký most.

- a.) pres
- b.) cez
- c.) pre
- d.) napriek

11.) Pocestujeme do San Diega a potom už príde na olympiáda.

- a.) riad
- b.) radu
- c.) rad
- d.) riadu

12.) I ďalšie postavy starého muža či policajného kapitána menia nálady, názory i charaktery.

- a.) vrátane
- b.) vrátenie
- c.) vovedne
- d.) večne

13.) Malých primátov najviac ohrožuje pralesov.

- a.) vyklčovanie
- b.) vyhlasovanie
- c.) vychýrovanie
- d.) vynáranie

14.) Poslali ich do uranových

- a.) dolkov
- b.) dolov
- c.) baní
- d.) šachov

15.) Túto stranu volila väčšina republikánskych voličov.

- a.) drsivá
- b.) drvivá
- c.) drvitá
- d.) drevivá

V nasledujúcej časti zakroužkujte ten preklad výrazu, ktorý je správny. **Vždy je správna pouze jedna odpoveď.**

1.) Všetci sme mali veľkú smäd.

- a.) Všichni jsme měli velký hlad.
- b.) Všichni jsme měli velkou svačinu.
- c.) Všichni jsme měli velkou žízeň.
- d.) Každý z nás hodně smrděl.

2.) V mojom prípade bude veľa záležať na dobrom žrebe.

- a.) V mém případě bude hodně záležet na dobrém větru.
- b.) V mém případě bude hodně záviset na stavu mého žebra.
- c.) V mém případě bude velmi záležet na dobrém odrazu.
- d.) V mém případě bude hodně záležet na dobrém losu.

3.) Napriek tomu vyšetrujú, či k nešťastiu neprispel aj ľudský faktor.

- a.) Kvůli tomu vyšetřují, zda k neštěstí nepřispěl i lidský faktor.
- b.) Díky tomu vyšetřují, zda k neštěstí nepřispěl i lidský faktor.
- c.) Navzdory tomu vyšetřují, zda k neštěstí nepřispěl i lidský faktor.
- d.) V podstatě vyšetřují, zda k neštěstí nepřispěl i lidský faktor.

4.) Išli sme s ujom k mäsiarovi.

- a.) Šli jsme se strýcem k řezníkovi.
- b.) Šli jsme s kamarádem k masérovi.
- c.) Šli jsme s pejskem k veterináři.
- d.) Šli jsme se strýcem k masérovi.

5.) Zvyšné médiá prežívajú vďaka dotáciám cirkvi.

- a.) Výše zmínená médiá prežívajú díky dotacím cirkve.
- b.) Méně známá médiá prežívají díky dotacím cirkve.
- c.) Všechny médiá prežívají díky dotacím cirkve.
- d.) Ostatní (zbývající) médiá prežívají díky dotacím cirkve.

6.) Robotníci mají naponáhlo.

- a.) Roboti mají velmi napilno.
- b.) Dělníci mají téměř hotovo.
- c.) Dělníci mají napilno.
- d.) Tvůrci robotů už jsou na dobré cestě.

7.) Slovenská vláda žiada väčšie zábezpeky.

- a.) Slovenská vláda požaduje vyšší daně.
- b.) Slovenská vláda požaduje větší záruky.
- c.) Slovenská vláda chce větší bezpečnost.
- d.) Slovenská vláda žádá o větší trpělivost.

8.) Všetky lístky na jesenný festival Pohoda sa rozchytali.

- a.) Všechny vstupenky na jarní festival Pohoda se prodaly.
- b.) Všechny vstupenky na podzimní festival Pohoda se rozebraly.
- c.) Všechny vstupenky se na prosluněný festival Pohoda ještě neprodaly.
- d.) Všechny lístky na podzimní festival Pohoda se rozdávaly zdarma.

9.) Keby ho zbadala, bolo by to prekvapivé.

- a.) Kdyby ho už nepoznala, bylo by to překvapivé.
- b.) Kdyby ho poslechla, bylo by to překvapivé.
- c.) Kdyby na něj zapomněla, bylo by to překvapivé.
- d.) Kdyby ho spatřila, byla by to překvapivé.

10.) Počas tohto obdobia zdolal pätnásť pästiarov.

- a.) Doted' zdolal patnáct vrcholů.
- b.) V tomto období zdolal patnáct vrcholů.
- c.) V tomto období zdolal patnáct boxerů.
- d.) V tomto období zdolal patnáct nástrah.

11.) V detstve bol veľmi cintľavý.

- a.) V dětství byl velmi slabý.
- b.) V dětství byl velmi stydlivý.
- c.) V dětství hodně šišlal.
- d.) V dětství měl velmi špatný zrak.

12.) Pri páde si poranil sánku.

- a.) Při pádu si poranil ledvinu.
- b.) Při pádu si poranil čelist.
- c.) Při pádu si poranil míchu.
- d.) Při pádu si poranil páteř.

13.) Najradšej mám tieto cukríky.

- a.) Nejraději mám tyto zákusky.
- b.) Nejraději mám tyto bonbóny.
- c.) Nejraději mám tyto koláčky.
- d.) Nejraději mám tyto sladké rohlíčky.

14.) Na cintoríne sa po večeroch konajú večierky.

- a.) Na náměstí se po večerech konají večírky.
- b.) Na náměstí se po večerech pořádají večere.
- c.) V parku se po večerech pořádají večírky.
- d.) Na hřbitově se po večerech konají večírky.

15.) Chcel by som byť murárom.

- a.) Chtěl bych být malířem.
- b.) Chtěl bych být farářem.
- c.) Chtěl bych být zedníkem.
- d.) Chtěl bych být mlynářem.

Autor: Michal Čermák, ČESFED

Příloha č. 2

| 1. část | | Správné odpovědi | Procentuální úspěšnost |
|-------------------|-----------|--------------------------|------------------------|
| Počet respondentů | | 61 | 61 |
| Číslo otázky | 1 | 43 | 70,49 % |
| | 2 | 58 | 95,08 % |
| | 3 | 16 | 26,23 % |
| | 4 | 54 | 88,52 % |
| | 5 | 38 | 62,30 % |
| | 6 | 56 | 91,80 % |
| | 7 | 42 | 68,85 % |
| | 8 | 34 | 55,74 % |
| | 9 | 60 | 98,36 % |
| | 10 | 45 | 73,77 % |
| | 11 | 49 | 80,33 % |
| | 12 | 28 | 45,90 % |
| | 13 | 47 | 77,05 % |
| | 14 | 52 | 85,25 % |
| | 15 | 60 | 98,36 % |
| | 16 | 57 | 93,44 % |
| | 17 | 59 | 96,72 % |
| | 18 | 35 | 57,38 % |
| | 19 | 35 | 57,38 % |
| | 20 | 12 | 19,67 % |
| | 21 | 20 | 32,79 % |
| | 22 | 54 | 88,52 % |
| | 23 | 49 | 80,33 % |
| | 24 | 46 | 75,41 % |
| | 25 | 46 | 75,41 % |
| | 26 | 22 | 36,07 % |
| | 27 | 45 | 73,77 % |
| | 28 | 51 | 83,61 % |
| | 29 | 21 | 34,43 % |
| | 30 | 28 | 45,90 % |
| | | Celková úspěšnost | 68,96 % |

Příloha č. 3

| 2. část | | Správné odpovědi | Procentuální úspěšnost |
|-------------------|-----------|--------------------------|------------------------|
| Počet respondentů | | 61 | 61 |
| Číslo otázky | 1 | 49 | 80,33 % |
| | 2 | 54 | 88,52 % |
| | 3 | 32 | 52,46 % |
| | 4 | 15 | 24,59 % |
| | 5 | 51 | 83,60 % |
| | 6 | 38 | 62,30 % |
| | 7 | 30 | 49,18 % |
| | 8 | 55 | 90,16 % |
| | 9 | 45 | 73,77 % |
| | 10 | 54 | 88,52 % |
| | 11 | 10 | 16,39 % |
| | 12 | 29 | 47,54 % |
| | 13 | 39 | 63,93 % |
| | 14 | 12 | 19,67 % |
| | 15 | 39 | 63,93 % |
| | | Celková úspěšnost | 60,33 % |

Příloha č. 4

| 3. část | | Správné odpovědi | Procentuální úspěšnost |
|--------------------------|-----------|--------------------------|-------------------------------|
| Počet respondentů | | 61 | 61 |
| Číslo otázky | 1 | 54 | 88,52 % |
| | 2 | 38 | 62,30 % |
| | 3 | 52 | 85,25 % |
| | 4 | 48 | 78,69 % |
| | 5 | 33 | 54,10 % |
| | 6 | 52 | 85,25 % |
| | 7 | 50 | 81,97 % |
| | 8 | 50 | 81,97 % |
| | 9 | 48 | 78,69 % |
| | 10 | 18 | 29,51 % |
| | 11 | 11 | 18,03 % |
| | 12 | 47 | 77,05 % |
| | 13 | 60 | 98,36 % |
| | 14 | 53 | 86,89 % |
| | 15 | 33 | 54,10 % |
| | | Celková úspěšnost | 70,71 % |

Příloha č. 5

| 1. část | | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|---------------------|----|--------------------------|-------|------------------------|----------------|
| Krajová příslušnost | | Morava a Slezsko | Čechy | Morava a Slezsko | Čechy |
| Počet respondentů | | 45 | 16 | 45 | 16 |
| Číslo otázky | | | | | |
| | 1 | 32 | 11 | 71,11 % | 68,75 % |
| | 2 | 44 | 14 | 97,78 % | 87,50 % |
| | 3 | 14 | 2 | 31,11 % | 12,50 % |
| | 4 | 41 | 13 | 91,11 % | 81,25 % |
| | 5 | 30 | 8 | 66,67 % | 50,00 % |
| | 6 | 43 | 13 | 95,56 % | 81,25 % |
| | 7 | 33 | 9 | 73,33 % | 56,25 % |
| | 8 | 25 | 9 | 55,56 % | 56,25 % |
| | 9 | 45 | 15 | 100,00 % | 93,75 % |
| | 10 | 38 | 7 | 84,44 % | 43,75 % |
| | 11 | 38 | 11 | 84,44 % | 68,75 % |
| | 12 | 20 | 8 | 44,44 % | 50,00 % |
| | 13 | 38 | 9 | 84,44 % | 56,25 % |
| | 14 | 41 | 11 | 91,11 % | 68,75 % |
| | 15 | 45 | 15 | 100,00 % | 93,75 % |
| | 16 | 41 | 16 | 91,11 % | 100,00 % |
| | 17 | 45 | 14 | 100,00 % | 87,50 % |
| | 18 | 27 | 8 | 60,00 % | 50,00 % |
| | 19 | 23 | 12 | 51,11 % | 75,00 % |
| | 20 | 8 | 4 | 17,78 % | 25,00 % |
| | 21 | 15 | 5 | 33,33 % | 31,25 % |
| | 22 | 42 | 12 | 93,33 % | 75,00 % |
| | 23 | 39 | 10 | 86,67 % | 62,50 % |
| | 24 | 35 | 11 | 77,78 % | 68,75 % |
| | 25 | 35 | 11 | 77,78 % | 68,75 % |
| | 26 | 17 | 5 | 37,78 % | 31,25 % |
| | 27 | 37 | 8 | 82,22 % | 50,00 % |
| | 28 | 39 | 12 | 86,67 % | 75,00 % |
| | 29 | 16 | 5 | 35,56 % | 37,50 % |
| | 30 | 20 | 8 | 44,45 % | 50,00 % |
| | | Celková úspěšnost | | 71,56 % | 61,88 % |

Příloha č. 6

| 2. část | | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|---------------------|-----------|--------------------------|-----------|------------------------|-----------------|
| | | Morava a Slezsko | Čechy | Morava a Slezsko | Čechy |
| Krajová příslušnost | | | | | |
| Počet respondentů | | 45 | 16 | 45 | 16 |
| Číslo otázky | 1 | 37 | 12 | 82,22 % | 75,00 % |
| | 2 | 38 | 16 | 84,44 % | 100,00 % |
| | 3 | 26 | 6 | 57,78 % | 37,50 % |
| | 4 | 9 | 6 | 20,00 % | 37,50 % |
| | 5 | 37 | 14 | 82,22 % | 87,50 % |
| | 6 | 32 | 6 | 71,11 % | 37,50 % |
| | 7 | 22 | 8 | 48,89 % | 50,00 % |
| | 8 | 40 | 15 | 88,89 % | 93,75 % |
| | 9 | 36 | 9 | 80,00 % | 56,25 % |
| | 10 | 42 | 12 | 93,33 % | 75,00 % |
| | 11 | 5 | 5 | 11,11 % | 31,25 % |
| | 12 | 22 | 7 | 48,89 % | 43,75 % |
| | 13 | 29 | 10 | 64,44 % | 62,50 % |
| | 14 | 7 | 5 | 15,56 % | 31,25 % |
| | 15 | 28 | 11 | 62,22 % | 68,75 % |
| | | Celková úspěšnost | | 60,74 % | 59,17 % |

Příloha č. 7

| 3. část | | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|---------------------|-----------|--------------------------|-----------|------------------------|-----------------|
| | | Morava a Slezsko | Čechy | Morava a Slezsko | Čechy |
| Krajová příslušnost | | | | | |
| Počet respondentů | | 45 | 16 | 45 | 16 |
| Číslo otázky | 1 | 40 | 14 | 88,89 % | 87,50 % |
| | 2 | 31 | 7 | 68,89 % | 43,75 % |
| | 3 | 39 | 13 | 86,67 % | 81,25 % |
| | 4 | 37 | 11 | 82,22 % | 68,75 % |
| | 5 | 25 | 8 | 55,56 % | 50,00 % |
| | 6 | 38 | 14 | 84,44 % | 87,50 % |
| | 7 | 37 | 13 | 82,22 % | 81,25 % |
| | 8 | 34 | 16 | 75,56 % | 100,00 % |
| | 9 | 36 | 12 | 80,00 % | 75,00 % |
| | 10 | 16 | 2 | 35,56 % | 12,50 % |
| | 11 | 9 | 2 | 20,00 % | 12,50 % |
| | 12 | 33 | 14 | 73,33 % | 87,50 % |
| | 13 | 44 | 16 | 97,78 % | 100,00 % |
| | 14 | 40 | 13 | 88,89 % | 81,25 % |
| | 15 | 28 | 5 | 62,22 % | 31,25 % |
| | | Celková úspěšnost | | 72,15 % | 66,67 % |

Příloha č. 8

| 1. část | | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|---------------------|----|--------------------------|----|------------------------|----------------|
| Rodina ze Slovenska | | ANO | NE | ANO | NE |
| Počet respondentů | | 16 | 45 | 16 | 45 |
| Číslo otázky | | | | | |
| | 1 | 12 | 31 | 75,00 % | 68,89 % |
| | 2 | 16 | 42 | 100,00 % | 93,33 % |
| | 3 | 8 | 8 | 50,00 % | 17,78 % |
| | 4 | 16 | 38 | 100,00 % | 84,44 % |
| | 5 | 12 | 26 | 75,00 % | 57,78 % |
| | 6 | 16 | 40 | 100,00 % | 88,89 % |
| | 7 | 13 | 29 | 81,25 % | 64,44 % |
| | 8 | 11 | 23 | 68,75 % | 51,11 % |
| | 9 | 16 | 44 | 100,00 % | 97,78 % |
| | 10 | 12 | 33 | 75,00 % | 73,33 % |
| | 11 | 14 | 35 | 87,50 % | 77,78 % |
| | 12 | 12 | 16 | 75,00 % | 35,56 % |
| | 13 | 16 | 31 | 100,00 % | 68,89 % |
| | 14 | 13 | 39 | 81,25 % | 86,67 % |
| | 15 | 16 | 44 | 100,00 % | 97,78 % |
| | 16 | 15 | 42 | 93,75 % | 93,33 % |
| | 17 | 16 | 43 | 100,00 % | 95,56 % |
| | 18 | 12 | 23 | 75,00 % | 51,11 % |
| | 19 | 10 | 25 | 62,50 % | 55,56 % |
| | 20 | 7 | 5 | 43,75 % | 11,11 % |
| | 21 | 9 | 11 | 56,25 % | 24,44 % |
| | 22 | 15 | 39 | 93,75 % | 86,67 % |
| | 23 | 14 | 35 | 87,50 % | 77,78 % |
| | 24 | 12 | 34 | 75,00 % | 75,56 % |
| | 25 | 12 | 34 | 75,00 % | 75,56 % |
| | 26 | 5 | 17 | 31,25 % | 37,78 % |
| | 27 | 15 | 30 | 93,75 % | 66,67 % |
| | 28 | 16 | 35 | 100,00 % | 77,78 % |
| | 29 | 6 | 16 | 37,50 % | 35,56 % |
| | 30 | 11 | 17 | 68,75 % | 37,78 % |
| | | Celková úspěšnost | | 79,00 % | 65,56 % |

Příloha č. 9

| 2. část | | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|---------------------|----|--------------------------|----|------------------------|----------------|
| | | ANO | NE | ANO | NE |
| Rodina ze Slovenska | | 16 | 45 | 16 | 45 |
| Počet respondentů | | 16 | 45 | 16 | 45 |
| Číslo otázky | 1 | 15 | 34 | 93,75 % | 75,56 % |
| | 2 | 14 | 40 | 87,50 % | 88,89 % |
| | 3 | 10 | 22 | 62,50 % | 48,89 % |
| | 4 | 3 | 12 | 18,75 % | 26,67 % |
| | 5 | 15 | 36 | 93,75 % | 80,00 % |
| | 6 | 13 | 25 | 81,25 % | 55,56 % |
| | 7 | 10 | 20 | 62,50 % | 44,45 % |
| | 8 | 15 | 40 | 93,75 % | 88,89 % |
| | 9 | 15 | 30 | 93,75 % | 66,67 % |
| | 10 | 15 | 38 | 93,75 % | 84,44 % |
| | 11 | 4 | 6 | 25,00 % | 13,33 % |
| | 12 | 10 | 19 | 62,50 % | 42,22 % |
| | 13 | 12 | 27 | 75,00 % | 60,00 % |
| | 14 | 6 | 6 | 37,50 % | 13,33 % |
| | 15 | 13 | 26 | 81,25 % | 57,78 % |
| | | Celková úspěšnost | | 70,83 % | 56,45 % |

Příloha č. 10

| 3. část | | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|---------------------|-----------|--------------------------|-----------|------------------------|----------------|
| | | ANO | NE | ANO | NE |
| Rodina ze Slovenska | | 16 | 45 | 16 | 45 |
| Počet respondentů | | 16 | 45 | 16 | 45 |
| Číslo otázky | 1 | 14 | 40 | 87,50 % | 88,89 % |
| | 2 | 13 | 25 | 81,25 % | 55,56 % |
| | 3 | 15 | 37 | 93,75 % | 82,22 % |
| | 4 | 12 | 36 | 75,00 % | 80,00 % |
| | 5 | 11 | 22 | 68,75 % | 48,89 % |
| | 6 | 16 | 36 | 100,00 % | 80,00 % |
| | 7 | 14 | 36 | 87,50 % | 80,00 % |
| | 8 | 15 | 35 | 93,75 % | 77,78 % |
| | 9 | 14 | 34 | 87,50 % | 75,56 % |
| | 10 | 5 | 12 | 31,25 % | 26,67 % |
| | 11 | 3 | 8 | 18,75 % | 17,78 % |
| | 12 | 16 | 31 | 100,00 % | 68,89 % |
| | 13 | 16 | 44 | 100,00 % | 97,78 % |
| | 14 | 14 | 39 | 87,50 % | 86,67 % |
| | 15 | 11 | 23 | 68,75 % | 51,11 % |
| | | Celková úspěšnost | | 78,75 % | 67,85 % |

Příloha č. 11

| 1. část | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|----------------------|--------------------------|-----------|------------------------|----------------|
| Přátelé ze Slovenska | ANO | NE | ANO | NE |
| Počet respondentů | 34 | 27 | 34 | 27 |
| Číslo otázky | | | | |
| 1 | 26 | 17 | 76,47 % | 62,96 % |
| 2 | 34 | 24 | 100,00 % | 88,89 % |
| 3 | 11 | 4 | 32,35 % | 14,81 % |
| 4 | 33 | 21 | 97,06 % | 77,78 % |
| 5 | 22 | 16 | 64,71 % | 59,26 % |
| 6 | 32 | 24 | 94,12 % | 88,89 % |
| 7 | 27 | 15 | 79,41 % | 55,56 % |
| 8 | 18 | 17 | 52,94 % | 62,96 % |
| 9 | 34 | 26 | 100,00 % | 96,30 % |
| 10 | 25 | 20 | 73,53 % | 74,07 % |
| 11 | 30 | 19 | 88,24 % | 70,37 % |
| 12 | 19 | 9 | 55,88 % | 33,33 % |
| 13 | 29 | 18 | 85,29 % | 66,67 % |
| 14 | 29 | 23 | 85,29 % | 85,19 % |
| 15 | 34 | 26 | 100,00 % | 96,30 % |
| 16 | 32 | 25 | 94,12 % | 92,60 % |
| 17 | 34 | 25 | 100,00 % | 92,60 % |
| 18 | 23 | 12 | 67,65 % | 44,44 % |
| 19 | 24 | 11 | 70,59 % | 40,74 % |
| 20 | 10 | 2 | 29,41 % | 7,41 % |
| 21 | 11 | 9 | 32,35 % | 33,33 % |
| 22 | 30 | 24 | 88,24 % | 88,89 % |
| 23 | 30 | 19 | 88,24 % | 70,38 % |
| 24 | 29 | 17 | 85,29 % | 62,96 % |
| 25 | 31 | 15 | 91,18 % | 55,56 % |
| 26 | 14 | 7 | 41,18 % | 25,93 % |
| 27 | 26 | 19 | 76,47 % | 70,37 % |
| 28 | 31 | 20 | 91,18 % | 74,07 % |
| 29 | 14 | 8 | 41,18 % | 29,63 % |
| 30 | 18 | 10 | 52,94 % | 37,04 % |
| | Celková úspěšnost | | 74,51 % | 61,98 % |

Příloha č. 12

| 2. část | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | | |
|-----------------------------|--------------------------|-----------|-------------------------------|----------------|----------------|
| Přátelé ze Slovenska | ANO | NE | ANO | NE | |
| Počet respondentů | 34 | 27 | 34 | 27 | |
| Číslo otázky | 1 | 29 | 20 | 85,29 % | 74,07 % |
| | 2 | 30 | 24 | 88,24 % | 88,89 % |
| | 3 | 20 | 11 | 58,82 % | 40,74 % |
| | 4 | 8 | 7 | 23,53 % | 25,93 % |
| | 5 | 29 | 22 | 85,29 % | 81,48 % |
| | 6 | 24 | 14 | 70,59 % | 51,85 % |
| | 7 | 20 | 10 | 58,82 % | 37,04 % |
| | 8 | 31 | 24 | 91,18 % | 88,89 % |
| | 9 | 24 | 21 | 70,59 % | 77,78 % |
| | 10 | 31 | 23 | 91,18 % | 85,19 % |
| | 11 | 7 | 3 | 44,12 % | 11,11 % |
| | 12 | 19 | 10 | 55,89 % | 37,04 % |
| | 13 | 23 | 16 | 67,65 % | 59,26 % |
| | 14 | 9 | 3 | 26,47 % | 11,11 % |
| | 15 | 25 | 14 | 73,53 % | 51,85 % |
| | Celková úspěšnost | | 66,08 % | 54,82 % | |

Příloha č. 13

| 3. část | | Správné odpovědi | | Procentuální úspěšnost | |
|----------------------|--------------------------|------------------|-----------|------------------------|----------------|
| | | ANO | NE | ANO | NE |
| Přátelé ze Slovenska | | 34 | 27 | 34 | 27 |
| Počet respondentů | | 34 | 27 | 34 | 27 |
| Číslo otázky | 1 | 31 | 23 | 91,18 % | 85,19 % |
| | 2 | 25 | 13 | 73,53 % | 48,15 % |
| | 3 | 30 | 22 | 88,24 % | 81,48 % |
| | 4 | 26 | 22 | 76,47 % | 81,48 % |
| | 5 | 21 | 12 | 61,76 % | 44,44 % |
| | 6 | 32 | 20 | 94,12 % | 74,07 % |
| | 7 | 31 | 19 | 91,18 % | 70,37 % |
| | 8 | 32 | 18 | 94,12 % | 66,67 % |
| | 9 | 29 | 19 | 85,30 % | 70,37 % |
| | 10 | 10 | 7 | 29,41 % | 25,93 % |
| | 11 | 3 | 8 | 8,82 % | 29,63 % |
| | 12 | 30 | 17 | 88,24 % | 62,96 % |
| | 13 | 34 | 26 | 100,00 % | 96,30 % |
| | 14 | 32 | 21 | 94,12 % | 77,78 % |
| | 15 | 21 | 11 | 61,76 % | 40,74 % |
| | Celková úspěšnost | | | 75,88 % | 63,70 % |

Příloha č. 14

| 1. část | | Správné odpovědi | | | | Procentuální úspěšnost | | | |
|----------------------|----|--------------------------|-----|----|-----|------------------------|----------------|----------------|----------------|
| Přátelé ze Slovenska | | ANO | ANO | NE | NE | ANO | ANO | NE | NE |
| Rodina ze Slovenska | | NE | ANO | NE | ANO | NE | ANO | NE | ANO |
| Počet respondentů | | 21 | 13 | 24 | 3 | 21 | 13 | 24 | 3 |
| Číslo otázky | 1 | 16 | 10 | 15 | 2 | 76,19 % | 76,92 % | 62,50 % | 66,66 % |
| | 2 | 21 | 13 | 21 | 3 | 100,00 % | 100,00 % | 87,50 % | 100,00 % |
| | 3 | 6 | 6 | 2 | 2 | 28,57 % | 46,14 % | 8,33 % | 66,66 % |
| | 4 | 20 | 13 | 18 | 3 | 95,24 % | 100,00 % | 75,00 % | 100,00 % |
| | 5 | 13 | 9 | 13 | 3 | 61,90 % | 69,23 % | 54,17 % | 100,00 % |
| | 6 | 19 | 13 | 21 | 3 | 90,48 % | 100,00 % | 87,50 % | 100,00 % |
| | 7 | 17 | 10 | 12 | 3 | 80,95 % | 76,92 % | 50,00 % | 100,00 % |
| | 8 | 10 | 8 | 14 | 3 | 47,62 % | 61,54 % | 58,33 % | 100,00 % |
| | 9 | 21 | 13 | 23 | 3 | 100,00 % | 100,00 % | 95,83 % | 100,00 % |
| | 10 | 15 | 10 | 18 | 2 | 71,43 % | 76,92 % | 75,00 % | 66,66 % |
| | 11 | 18 | 12 | 17 | 2 | 85,71 % | 92,31 % | 70,83 % | 66,66 % |
| | 12 | 8 | 11 | 8 | 1 | 38,10 % | 84,62 % | 33,33 % | 33,33 % |
| | 13 | 16 | 13 | 15 | 3 | 76,19 % | 100,00 % | 62,50 % | 100,00 % |
| | 14 | 19 | 10 | 20 | 3 | 90,48 % | 76,92 % | 83,33 % | 100,00 % |
| | 15 | 21 | 13 | 23 | 3 | 100,00 % | 100,00 % | 95,83 % | 100,00 % |
| | 16 | 20 | 12 | 22 | 3 | 95,24 % | 92,31 % | 91,67 % | 100,00 % |
| | 17 | 21 | 13 | 22 | 3 | 100,00 % | 100,00 % | 91,67 % | 100,00 % |
| | 18 | 13 | 10 | 10 | 2 | 61,90 % | 76,92 % | 41,67 % | 66,66 % |
| | 19 | 15 | 9 | 10 | 1 | 71,43 % | 69,23 % | 41,67 % | 33,33 % |
| | 20 | 4 | 6 | 1 | 1 | 19,05 % | 46,15 % | 4,17 % | 33,33 % |
| | 21 | 5 | 6 | 6 | 3 | 23,81 % | 46,15 % | 25,00 % | 100,00 % |
| | 22 | 18 | 12 | 21 | 3 | 85,71 % | 92,31 % | 87,50 % | 100,00 % |
| | 23 | 18 | 12 | 17 | 2 | 85,71 % | 92,31 % | 70,83 % | 66,66 % |
| | 24 | 17 | 12 | 17 | 0 | 80,95 % | 92,31 % | 70,83 % | 0,00 % |
| | 25 | 21 | 9 | 13 | 2 | 100,00 % | 69,23 % | 54,17 % | 66,66 % |
| | 26 | 10 | 4 | 7 | 1 | 47,62 % | 30,77 % | 29,17 % | 33,33 % |
| | 27 | 13 | 13 | 17 | 2 | 61,90 % | 100,00 % | 70,83 % | 66,66 % |
| | 28 | 18 | 13 | 17 | 3 | 85,71 % | 100,00 % | 70,83 % | 100,00 % |
| | 29 | 8 | 6 | 8 | 0 | 42,86 % | 46,15 % | 33,33 % | 0,00 % |
| | 30 | 10 | 8 | 7 | 3 | 47,62 % | 61,54 % | 29,17 % | 100,00 % |
| | | Celková úspěšnost | | | | 71,75 % | 79,23 % | 60,42 % | 75,55 % |

Příloha č. 15

| 2. část | Správné odpovědi | | | | Procentuální úspěšnost | | | | |
|----------------------|--------------------------|-----|----|-----|------------------------|----------------|----------------|----------------|----------|
| Přátelé ze Slovenska | ANO | ANO | NE | NE | ANO | ANO | NE | NE | |
| Rodina ze Slovenska | NE | ANO | NE | ANO | NE | ANO | NE | ANO | |
| Počet respondentů | 21 | 13 | 24 | 3 | 21 | 13 | 24 | 3 | |
| Číslo otázky | 1 | 17 | 12 | 17 | 3 | 80,95 % | 92,31 % | 70,83 % | 100,00 % |
| 2 | 19 | 11 | 21 | 3 | 90,48 % | 84,62 % | 87,50 % | 100,00 % | |
| 3 | 12 | 8 | 10 | 2 | 57,14 % | 61,54 % | 41,67 % | 66,66 % | |
| 4 | 5 | 3 | 7 | 0 | 23,81 % | 23,08 % | 29,17 % | 0,00 % | |
| 5 | 17 | 12 | 19 | 3 | 80,95 % | 92,31 % | 79,17 % | 100,00 % | |
| 6 | 13 | 11 | 12 | 2 | 61,90 % | 84,62 % | 50,00 % | 66,66 % | |
| 7 | 10 | 10 | 10 | 0 | 47,62 % | 76,92 % | 41,67 % | 0,00 % | |
| 8 | 19 | 12 | 21 | 3 | 90,48 % | 92,31 % | 87,50 % | 100,00 % | |
| 9 | 12 | 12 | 18 | 3 | 57,14 % | 92,31 % | 75,00 % | 100,00 % | |
| 10 | 19 | 12 | 20 | 3 | 90,48 % | 92,31 % | 83,33 % | 100,00 % | |
| 11 | 3 | 4 | 3 | 0 | 14,29 % | 30,77 % | 12,50 % | 0,00 % | |
| 12 | 12 | 7 | 7 | 3 | 57,14 % | 53,85 % | 29,17 % | 100,00 % | |
| 13 | 13 | 10 | 14 | 2 | 61,90 % | 76,92 % | 58,33 % | 66,66 % | |
| 14 | 3 | 6 | 3 | 0 | 14,29 % | 46,15 % | 12,50 % | 0,00 % | |
| 15 | 14 | 11 | 12 | 2 | 66,67 % | 84,62 % | 50,00 % | 66,60 % | |
| | Celková úspěšnost | | | | 59,68 % | 72,31 % | 53,89 % | 64,44 % | |

Příloha č. 16

| 3. část | | Správné odpovědi | | | | Procentuální úspěšnost | | | |
|----------------------|-----------|--------------------------|-----------|-----------|----------|------------------------|-----------------|----------------|-----------------|
| Přátelé ze Slovenska | | ANO | ANO | NE | NE | ANO | ANO | NE | NE |
| Rodina ze Slovenska | | NE | ANO | NE | ANO | NE | ANO | NE | ANO |
| Počet respondentů | | 21 | 13 | 24 | 3 | 21 | 13 | 24 | 3 |
| Číslo otázky | | | | | | | | | |
| | 1 | 20 | 11 | 20 | 3 | 95,24 % | 84,62 % | 83,33 % | 100,00 % |
| | 2 | 15 | 10 | 10 | 3 | 71,43 % | 76,92 % | 41,67 % | 100,00 % |
| | 3 | 17 | 13 | 19 | 3 | 80,95 % | 100,00 % | 79,17 % | 100,00 % |
| | 4 | 16 | 10 | 19 | 3 | 76,19 % | 76,92 % | 79,17 % | 100,00 % |
| | 5 | 11 | 10 | 11 | 1 | 52,38 % | 76,92 % | 45,83 % | 33,33 % |
| | 6 | 19 | 13 | 17 | 3 | 90,48 % | 100,00 % | 70,83 % | 100,00 % |
| | 7 | 19 | 12 | 16 | 3 | 90,48 % | 92,31 % | 66,67 % | 100,00 % |
| | 8 | 20 | 12 | 15 | 3 | 95,24 % | 92,31 % | 62,50 % | 100,00 % |
| | 9 | 17 | 12 | 17 | 2 | 80,95 % | 92,31 % | 70,83 % | 66,66 % |
| | 10 | 5 | 5 | 6 | 1 | 23,81 % | 38,46 % | 25,00 % | 33,33 % |
| | 11 | 0 | 4 | 8 | 0 | 0,00 % | 23,08 % | 33,33 % | 0,00 % |
| | 12 | 17 | 13 | 14 | 3 | 80,95 % | 100,00 % | 58,33 % | 100,00 % |
| | 13 | 21 | 13 | 23 | 3 | 100,00 % | 100,00 % | 95,83 % | 100,00 % |
| | 14 | 20 | 12 | 19 | 2 | 95,24 % | 92,31 % | 79,17 % | 66,66 % |
| | 15 | 11 | 10 | 10 | 2 | 52,38 % | 76,92 % | 41,67 % | 66,66 % |
| | | Celková úspěšnost | | | | 72,38 % | 81,54 % | 62,22 % | 77,78 % |